

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

Pris Lit. 50.

MOD OCH BELÖNING.

NOVELL

AF

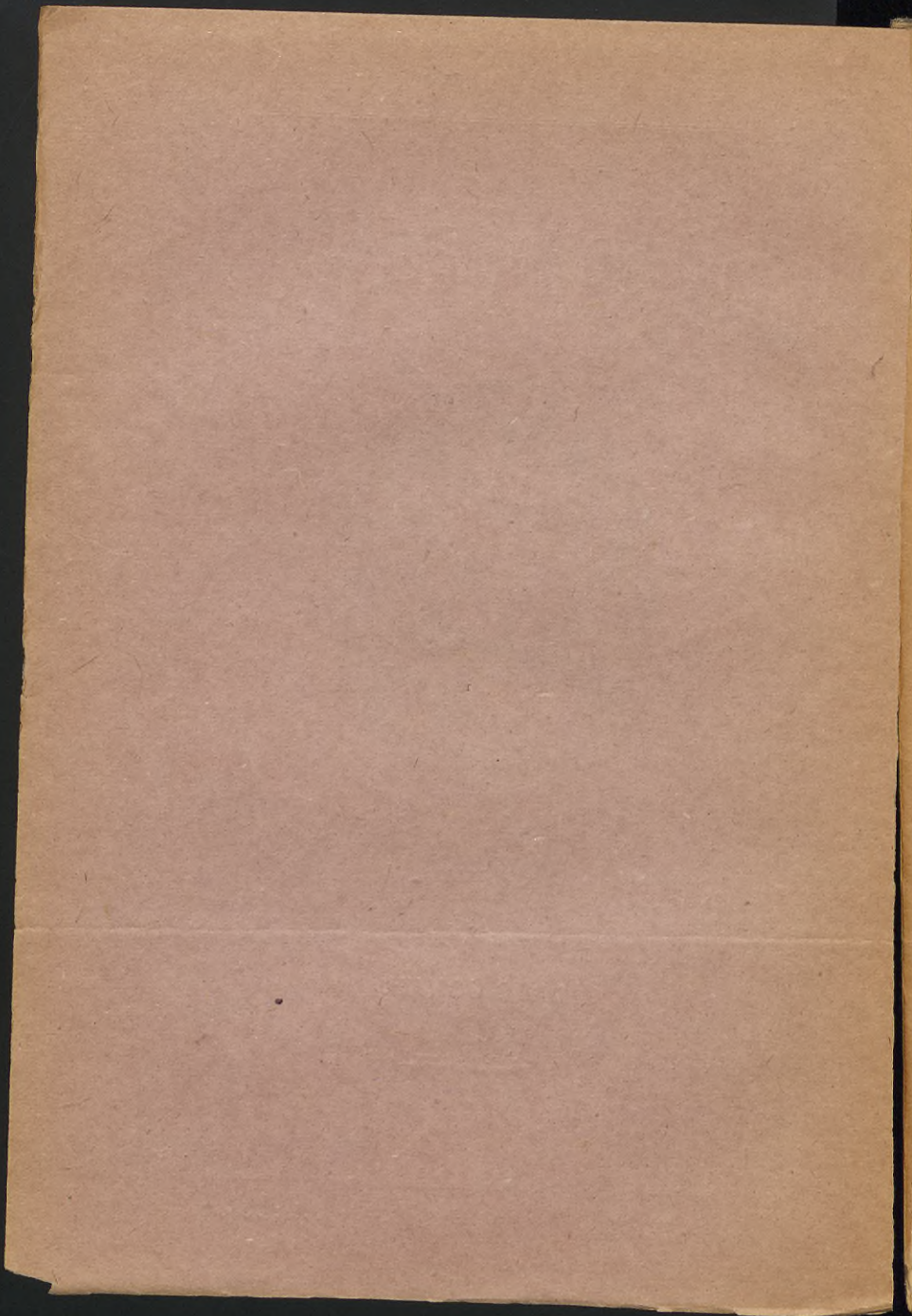
LARS JOHAN.

L. Johansson

Första upplagan.

Pris: 75 öre.

MOD OCH BELÖNING.

NOVELL

AF

LARS JOHAN,

[L. Joh. Osc. L. Govenius]
Författare till: Fregatten Norrköpings Expedition till Amerika och Westindien 1861—62; Tvätterskan i Skinnarviken; Lumphandlaren i Stadsgården; En Svensk Skarpskytt; Wilhelm von Brauns Skinsoffa; Hyddans son; Öfversten och hans dotter; Minnen från Skolan och Akademien; Döddoktorn på Ladugårdslandet; Bankirens dotter; Martyren *Johan Hey's* och reformatorn *Mårten Luthers* strid med påfveväldet på 14- och 1500-talet m. fl.

FÖRFATTARENS FÖRLAG.

MOD OCH BEFÖRING.

KOVELL

LARS JOHAN.

Förklarande text som är svår att läsa på grund av spegling och blurrighet. Innehåller information om förlaget och utgivningsåret.

STOCKHOLM,
ASSOCIATIONS-BOKTRYCKERIET,
1881.

Första kapitlet.

I.

Hvilken välsignelse sprider ej den nya brandcorpsen ikring sig. Fordom hörde man de hem-ska klämtningarna hela natten och hade ingen ro, om också bostaden var långt ifrån elden. Nu sofver man lugnt och får genom Morgon-bladen veta, att elden under natten varit lös och att den raska brandcorpsen efter en eller två timmar kufvat det farliga elementet. Det är en glädje att se de raska gossarne, hur modigt de kämpa med lågorna och uppoffra sig, liksom Spartas gamla hjeltar, de der skattade lifvet mindre värdt än äran och den uppfyllda pligten mot fäderneslandet.

Men för fyratio år sedan hade denna nya anordning ännu ej sett dagen, utan larmtrumman väckte upp hela Stockholm och den så kallade stadsmilisen fick merendels göra tjänst vid eldsvådor jemte en frivillig brandcorps. Då klockorna började klämta, intogs hela Stockholms befolkning af en panisk oro. Man lemnade hvilobädden, matbordet, embetsrummet, kyrkan och teatern; man rusade till brandstället, blef öfverhöljd med vatten eller gnistor, måste pumpa och bära saker. En eldsvåda försatte hela staden i ett

exalteradt tillstånd. Bacchus blef särdeles firad, ty krogar och källare, belägna nära eldstället, fingo hela natten servera. Alla tjufvar voro i rörelse och öfriga industririddare passade på att rikta sig under villervallan, oron och mörkret. Sjelfva kungen fick ej sofva i ro på sitt slott, utan det hörde till god ton, att han var närvarande vid eldsvådor, och är så ännu, ty en älskad konung upplifvar alla med sin närvaro, och i nödens samt farans stund hafva alltid Svenskarne varit vana att samlas kring sina kungar.

II.

I början af Hornsgatan fanns vid denna tiden anno 1840 en liten välkänd källare, bestående af sal och en kammare. Hvem som förde spiran här, minnes jag ej, men en af dess kypare lefver ännu, sig alldeles lik, der han nu är på källaren Linnéa vid Adolf Fredriks torg. Han heter *Söderman* och är den godmodigaste varelse i verlden. Ännu lika rask i benen, fastän lockarne inhöstat litet silfver, lika tystlåten och treflig som fordom, en ärlig veteran, afhållen af alla Bacchi vänner. Gå in på Linnea, om du vill se typen af en *fortidens* kypare och jemnföra den med nutidens. Du ångrar ej besöket.

Det gick lifligt till väga en afton på den lilla källarn, som jag nu vill minnas hette Marscholls eller något ditåt. Några unga sjömän suto kring ett bord och drucko Maderavin, ty den tiden var punsch en dyr vara. Bland de raska sjöbussarna föreföll en mera framstående både genom utseende och hållning. Han bar namnet *Alfred Winckler* och hade nyss tagit kaptensexamen med goda betyg.

— En skål för våren — utropade Winckler och höjde glaset — jag längtar efter hafvet, stormen och byarne. Denna långa vinter kan göra en galen. Skeppen ligga frusna och böljan är bunden af Bores starka arm. I förtreten en skål för våren, som läker såren.

• Glasen tömdes och en äldre kamrat svarade på skålen:

— Du får väl tåla dej, Alfred, tills sjön går upp, och din sköna brigg, *Lucretia*, ligger färdig att mottaga sin nya befälhafvare. Hvad det låter storartadt: herr *kapten Alfred Winckler*: kantänka, då *vi* få pallra såsom styrmän ännu i många år.

— Är någon afundsjuk på min lycka — sporde Alfred Winckler och såg rundt kring laget med sina ärliga och vackra ögon — så skall jag genast gå till den hederlige redarn och afsäga mig hans förtroende.

— Nej, Nej — svarades i chorus — Alfred Winckler är en bra kamrat.

— Ro fram med historien, hur du knep briggen — ropade en af sjögastarne — jag vill höra det af din egen mun.

— Jag har ej fått bestämdt löfte, men ditåt, att om jag toge examen i vinter med vackra betyg, skulle jag i vår *kanhända* få föra en brigg med namnet *Lucretia*, såsom fordom min fader.

— Jaså, du har bara fått ett *löfte* — inföll en annan af kamraterna — men hvad kan vara anledning till detta löfte? Far din har ju del i saken, fastän han ligger i grafven. Slå nu i glasen och låt upp språklådan, så att det bär af med full vind. Du ser, att vi vädra på ordet alldeles som efter en god bris, då vinden varit laber dagen igenom. Skål för Alfred Winckler, blifvande kapten på svenska briggen *Lucretia*!

Med liflighet dracks skålen och densamma till heder slogos glasen i väggen, enligt den tidens sed.

Alfred Winckler berättade derpå följande saga från sin faders tid: »sjöman var min far, liksom jag, och äfven Alfred hette han i förnamn. Ända sedan barnåren hade han plöjt vågen och seglat jorden kring många gånger, dels lyckligt, dels olyckligt. En gång tog han hyra såsom styrman på ett skepp hos en svensk kapten med namn *Elert*. Det gälde en tur på tre år i Amerikanska farvatten, hettes det, men helt hastigt styrdes kosan till Afrika, ty *Elert* var slafhandlare. Detta kunde far min ej tåla, utan rymde och fick hyra på en brigg, tillhörig rederifirman grosshandlar *W. K—e* i Stockholm. Briggen bar namnet *Lucretia*. Den var lastad med kaffe, sidentyger och andra dyrbara saker men lågt assurerad. Kaptenen sjuknade ombord och dog,

likaså första styrman. Andra styrman var min far och han fick befälet ombord. Vid slutet af resan uppstod en svår storm, och, efter fjorton dagars släpande, förklarade besättningen sig ej vilja mera arbeta, utan fordrade, att båtarne skulle halas ut och briggen öfvergifvas. Men Alfred Winckler var af en annan tanke. Han hade sitt gamla mod i bröstet. Han älskade briggen Lucretia såsom en brud och beslöt att kämpa mot den förädiska besättningen, ehuru blott tre man voro honom tillgifna. Genom vänliga föreställningar lugnade Winckler de orolige sjömännen ännu några dagar, förespeglande dem, att stormen skulle lägga sig och något skepp komma till undsättning. Men ödet syntes förfölja Lucretia. Vågen spolade den ena biten efter den andra från däck. Skutan knakade våldsamt i sina innersta fogningar. Segel och tackling hade tagit stor skada. Man måste lätta fartyget med femtio kaffebalars kastande öfver bord. Svåraste arbetet gällde pumparna. Alfred Winckler arbetade för alla och tordes ej kläda af sig i sin egen kajuta, af fruktan att under sömnen blifva mördad eller inestängd. Ändteligen varskodde utkiken ett främmande skepp. Nödsignaler gäfvos och efter några timmar kunde man med kikarn läsa: *Harald Hårfager, Kristiania*. Det var således en norrman, som nalkades.

Min far kallade nu upp hela besättningen på däck och tillät dem välja antingen att gå ombord på norska barkskeppet eller också att stanna kvar på Lucretia och söka uppfylla sin pligt. Femton man fordrade, att genast få lossa

barkassen och fyra svuro att vara Alfred Winckler trogna, så länge Lucretia kunde hålla sjön. Barkassen firades ned med mycken svårighet. Desertörerna jublade af glädje att få lemna den svenska briggen, som ansågs skola gå till botten. Knappast hade barkassen laggt ut, förrän min far med flaggor signalerade, att de ankommande voro *desertörer*, som borde arresteras, att Lucretia behöfde tre man till låns för att sköta pumparne. Harald Hårfager upptog de femton desertörerna, hvilka slogos i bojar. Derefter sändes fem man till Lucretia med order att afgå i första hamn. Med öflig salut och flaggning åtskiljdes derpå svensken och norrmanen.

Alfred Winckler lyckades emellertid att rädda Lucretia och den dyrbara lasten. En vacker sommardag gick hon med förlig vind in till Stockholms redd och kastade sina ankar, trött efter färden men häfdande den svenska furan och den svenska jernmiten.

Snart syntes en ung rask sjöman ros i land i en båt, som lade ut från Lucretia. Han hade en bundt papper i den ena handen och i den andra en grön tio riksdalers sedel.

— Vet ni gossar — sade sjömannen, som var min far — att jag lofvat gifva en tia till första tiggare på Stockholms kaj, ifall Lucretia gick in i hamn.

— Bravo — ropade sluggastarne — lefve Alfred Winckler.

På en träbänk vid Skeppsbrokajen satt en medelålders man med sin dotter. Bägge voro enkelt klädda, hvarför min far skyndade fram till mannen och gaf honom tian, sägande:

— Jag har lofvat, att gifva denna summa åt första behöfvande. Ni ser mig ut att vara fattig.

Den tilltalade smålog, mottog tian, sägande:

— Tack unge man! Gåfvor och gengåfvor vara längst! Tillåt mig fråga ert namn?

— Jag heter Alfred Winckler, är styrman, och har underbart räddat briggen Lucretia med en dyrbar last åt dess egare, grosshandlar *W. K—e* i Stockholm. Jag lofvade att gifva tio riksdaler åt förste behöfvande på kajen, och nu skall jag till redarn med mina papper.

— Det var ett vackert drag af en ung sjöman att i nödens stund tänka på de fattige — sade den förmente tiggarn — och ännu vackrare att uppfylla sitt löfte.

Den unga damen smålog mot den raska sjömannen.

— Vet ni hvar *W. K—e*s kontor är beläget — sporde min far — jag känner ej den mannen.

— Jo, hans kontor ligger vid Kornhamnstorg — upplyste medelåldersmannen — men nu är han ej hemma. Sök honom klockan fem i eftermiddag och lemna in på kontoret edra papper.

— Kanske, att ni känner min redare, frågade min far.

— Ah, ja, litet. Jag är portvakt i huset.

— Tack då för upplysningarna — sade far min och lemnade den förmenta portvakten.

— Hvad tyckte du om denna ärliga sjöbuss, min dotter — sporde medelåldersmannen, som var ingen annan än sjelfva Herr W. K—e, en af de rikaste köpmän i hufvudstaden och för öfrigt de fattiges vänlige beskyddare.

— Han är värd att behandlas på samma sätt som grosshandlar Seeton, under Gustaf III:s tid, belönade en ärlig sjöman, hvilken gaf honom en sedel, af tacksamhet för undkommen fara — svarade K—es dotter — när han kom in på kontoret och i Seeton igenkände den förmente tiggarn, blef han orolig, men den ädle Scotten Seeton fattade ynglingens hand, sägande: »ert öppna handlingssätt behagar mig. I förmiddags gaf ni *mig* en gåfva, nu gifver jag *er* kaptensplats på ett af mina fartyg.»

— Sålunda gjorde också grosshandlar W. K—e med min far — berättade Alfred — ty när han kom in på hans kontor klockan fem, satt der blott portvakten, som fått tian och bredvid honom hans dotter.

— Är grosshandlar W. K—e på kontoret — frågade min far, nickande åt den beskedlige portvakten, som nickade tillbaka.

— Ja — blef svaret — hvad vill ni?

— Jag vill tala med honom.

— Nå, så tala då, min herre, ty jag bär namnet W. K—e.

I mången dust hade min far varit med i sina dar, der det gått hett till väga, men aldrig varit så skamfilad som i denna stund, då han gifvit en af Sveriges största grossörer en drickspenning. Han tummade sin halmhatt, han svettades och skiftade färg, medan grossören och hans ädla dotter smålogo åt hans bryderi. Ändtligen sade Herr K—e:

— Jag här genomläst er dagbok och tackar er för räddningen af fartyg och last. Ni är en tapper och dugtig sjöman med godt hjerta. W. K—e vet att värdera sådana män. Mottag befälet på briggen Lucretia!

— Bravo — ropade Alfreds kamrater och tömde sina glas — en hederlig redare i sanning.

— Ännu en butelj hade nog blifvit tömd, om ej storklockan i den gamla Maria-dómen börjat klämta, och manat de raska sjömännen ut på gatan. De kunde ej sitta stilla, då en sådan kallelse hördes, utan skyndade med ifver att erbjuda sin hjälp.

III.

— Elden är lös — skreks det på Stockholms gator — det brinner i bomullsmagasinerna hos grosshandlar Bergman i Stadsgården.

Jag var pojke den tiden, sof lätt, ansåg

hvarje eldsvåda för en högtid och skulle heldre varit utan mat än nöjet att stå vid elden. Det är ett hemskt skådespel att se elementerna rasa i sin vildhet, förtärande allt utan att någonsin mättas, förstörande allt utan barmhertighet och skonsamhet. De dofva klämtslogen klockan tio på aftonen i den kalla vinternatten ljödo dödslika, då de kallade dagens trötta arbetare ur sin varma bädd att försaka hvilan och under natten kämpa med lågan om hennes rof. Sprutorna dånade på gatorna, då de rullade fram på sina små och låga jernskodda hjul; soldater med afmätta steg skyndade åstad att fullgöra sin pligt; trummorna slog hemska hvirflar, som trängde djupt in i de fördoldaste kamrar; kurirer och adjutanter flögo fram med stor hastighet; medlemmar af frivilliga brandkåren i läderrockar och läderhattar drogo i väg till branden; slödder och pack jublade, ty i natten såg ingen deras trasor, utan mörkret jemnade dem med andra människor; kärror med vattentunnor kommo från alla håll för att mätta de sugande slangarne; polisbetjenter i massa skyndade att hålla ordningen vid makt; kronprinsen Oscar, i egen person lmnade Tessinska borgen för att närvara vid det förskräckliga skådespelet och uppmuntra.

Hela Skeppsbron var full med åskådare, ty från den platsen hade man god utsigt öfver Stadsgården, der de stora bomullsmagasinerna voro belägna. Allt tätare och tätare blefvo klämtningarne, liksom ville klockorna kämpa med hvarandra; allt större och större eldmassor visade sig i det olyckliga kvarteret; elementet var lössläppt

och sprutade vredens galla ur sitt förstörande gap; den giriga lågan hade börjat försigtigt med sitt helvetiska arbete, men snart fick hon vingar och brusade nu fram, fräsande, gnistrande och kokande, lik en underjordisk krater, likt ett ryttande vilddjur eller en vansinnig människa. Så pojke jag var, hade jag redan kilat genom vakter och polis samt stod vid pumpstången bredvid männen af frivilliga brandkåren. »Aj, ohoj, aj, ohoj» — lät det ur pumpledet, medan vi pumpade, ty dessa orden passade till takten. Östra kyrkogatan är trång, hvarföre det var svårt att få upp stegar och sätta sprutor i gång. En timme hade förflutit, massor af vatten hade fallit på elden, men de hade ej besegrat utan blott retat henne.

— Mera vatten, mera vatten! — ropades från alla håll, men man kunde ej komma fram med vattentunnorna på den smala gatan. Dessutom var trängseln förfärlig, oredan stor och faran att blifva lågornas rof ej den minsta. Elden frossade i vild glädje, då den såg sitt herravälde obestriddt, och dess härjningar voro förfärliga. Vid sprutan, der jag arbetade med mina små händer, började vattnet tryta och slangföraren trakterade oss med de löjligaste och mustigaste uttryck:

— Knussla inte gossar på vattsqvättarne, som en girigbuk på plåten, utan slå i. Saltsjön är djup! Hejsan, min trogna slang, du kysser lågan som en brudgum sin brud; rätt så, ingen vän i spel, när ni fått taga ett kragtag med hvarandra, blir ni nog vänner. Se så för hin, slangen kip-

par efter andan och kiknar i halsen som en gammal karring af ilska. Mera vatten, gossar, den röda fröken är näsvis, hon kommer mig på lifvet; vet hut, slyna . . . pang, nu ramlar ett bjelklager, min stege står osäker på benen som en fyllbult. Gud hjälp mig, det bär af i sjelfva . . . — här slutade monologen och vår tappra slangförare, som stod högt uppe på en stege, ramlade med stege och slang i marken. Vi trodde alla, att han såg sin sista stund, men helt oförmodadt dök han upp och kom i rännande fart till sprutan och bad om vatten, ty han var sjelf komplett brinnande. Sedan han blifvit spolad några gånger, undgick han elden och var återigen lika munter, fastän bränd, svedd, sotad och genomvåt från topp till tå.

Denne man förtjenar att vidröras med några ord, och vi hafva god tid dertill, ty eldsvådan räckte i tre dygn vill jag minnas, om ej längre. Mannen hette Norling och var hökare. Hvem minnes ej honom, då det gällde eldsvådor? Han var den första och den sista på platsen, oförvägen, kall i farans stund, djerf och modig, trotsande döden, som många gånger hade honom i sina klor och brottades med lågan, som måste vika för hans väl beräknade anfall. På stegar, på tak, och på halfbrända trappor var Norlings plats. Hans röst, ehuru något hes af naturen, var gäll och skar som en pipa genom luften. Ingen hade gifvit honom befäl vid eldsvådorna. Han tog det sjelf och man lydde honom gerna, ty han var född till denna plats. Hans snille var obestriddigt vid eldsvådan uti att ordna det hela, uti

att rädda hvad som möjligtvis kunde räddas, uti att förekomma nya olyckor, och skulle händelsevis Norling ej straxt vara tillstädes vid eldsvådor, så ropades från alla håll: »hvar är Norling? hvem kommenderar slangarna? det är ju ingen reda i spelet.» och bara den lilla trinda, axelbreda mannen med rödlätta anletet blef synlig, gick släckningen som en dans på alla håll, ty Norling räckte till öfver allt. Men hans välde var ej af det mildaste slaget, ty han for fram som en liten tyrann bland både höga och låga. Der han såg en sysslolös massa stå och gapa, hindrande vattentunnorna att komma fram, satte han genast slangen utan pardon på massan och lät den agera, ända tills platsen var tom. Han yttrade då skämtande: »jag serverar lite thévatten åt mamsellerna».

Polis och soldater voro förskräckta för Norling och lydde blindt, ty han utdelade frikostigt slängar med både mun och hand. Under denna eldsvåda hade kronprinsen Oscar kommit bra nära elden utan att ana någon fara. Helt hastigt rusar Norling fram, fattar honom om lifvet och bär bort honom ett godt stycke. Det blef en uppståndelse bland adjutanter, polismän och soldater. Man skrek på föräderi, mord o. s. v. och man ville lägga händer på Norling, men han gaf de beställsamme en skälmsk blick och yttrade, pekande på en stor bjelke, som just i samma ögonblick ramlade: »den der röda besten hade krossat prinsen, så sannt jag heter Norling». Så var det också; den lille obetydliga hökarn hade förutsett faran och räddat tronföljaren, som

skrattande, klappade honom på axeln och tackade för hans välvilja.

Om denne Norling finnas många anekdoter, som belysa mannens karakter. Han var spelare med passion bevistade alla slags bortslagningar, vann och tappade med lika lugn, var god vän med Bacchus, men hade dåligt ölsinne, hvarföre ofta gräl uppstod, der ej sällan Norling utmärkte sig.

Vid ett bortslagningstillfälle spelades raffel och hölls på stora summor. En ung man hade förlorat betydligt, då Norling trädde inom dörren och erbjöds af den ifriga spelaren att hålla på en så kallad »cacherad skurk», d. v. s. en sedel, som hölls i sluten hand, och sålunda kunde vara ganska stor.

— Den är tagen! — ropade Norling och steg fram till raffellådan med hatten på hufvudet.

— Pengar i stäfvan — sade spelaren.

— Kommer straxt — svarade Norling och öppnade en späckad plånbok — räcker den här?

Han framtog en sedel på etthundra rdr banko.

— Nej — svarades.

— Jaså — återtog Norling — gula gardet duger ej. Herrn älskar det blåa.

Han framvisade nu en sedel å femhundra rdr banko.

— Den duger — skrek den unge spelaren med en onaturlig ifver, under det att svetten perlade på hans panna och en märkbar darrning skakade hans kropp, hvilket bemärktes af de

kring bordet samlade spelarne. Kring Norlings läppar rörde sig ett eget leende.

Tärningarne rullade och träffen uteblef. Man väntade att den förlorande skulle öppna sin hand och kasta en sedel på femhundra banko i raffellådan, men handen sträcktes i luften, i fortfarande hopknuten form, och den förtviflade unge mannen fästade en förvirrad blick på Norling, under det hans ansigte blef askgrått. Norling fattade tag i den utsträckta handen och yttrade helt lugnt dessa ord:

— Olycklige man, ni duger ej till spelare, ty ni darrar på handen. Gå hem, jag är betalad, men spela aldrig mera.

Norling var ädelmodig. Han anade att ingen sedel fanns i handen, och så var förhållandet. Den unge mannen förestod ett apotek och var bringad till förtviflan genom otur i spelet, men Norling räddade honom, ej blott för tillfället, utan äfven för framtiden, ty han besegrade hans spelpassion.

Den vexlande gången vid spelbordet gjorde att Norling ofta blef pank. Vid ett sådant tillfälle marscherade han en gång upp till slottet, bad om audiens hos kronprinsen Oscar och fick företräde samt utbad sig att få låna tre tusen rdr till en högst angelägen affär.

Kronprinsen kände igen mannen, som han ofta träffade vid eldsvådor, och gaf honom summan.

En tid derefter återkom Norling och fick återigen audiens samt gaf tillkänna att han kunde och ville återbetala lånet.

Kronprinsen yttrade då i något förvånad ton:

— Har Norling så hastigt kunnat förtjena denna summa?

— Ja, Ers Kongl. Höghet — svarade hökarn med ett förnöjdt leende på läpparne — saken är den, att jag träffade några officerare på Blå Porten, som ville raffla, och så jag hade tur på qvällen.

Vid denna upplysning lemnade den finkänslige fursten den råa hökarn, som blef tillsagd att knalla sig i väg med sina tretusen rdr och aldrig mer visa sig i konungaborgen.

År 1838 var en gyllene tid för Norling. Koleran rasade och de tätade dödsfallen gjorde, att man behöfde många kuskar. Norling satte sig upp på kuskbocken och körde natt och dag. Från den tiden hafva vi en ypperlig anekdot om honom.

Det berättas att ett lik, som var instoppadt i likvagnen, helt oförmodadt tittade ut genom bakluckan och ropade till Norling:

— Stanna, kusk; jag är ej död!

— Visst tusan är du död — svarade Norling och körde vidare — det måtte väl doktorn veta bättre än du!

Denne originella hökare dog sent omsider i fattigdom.

En högst märkvärdig tilldragelse inträffade vid hans begrafning. Norling hade under lifstiden alltid haft starkt rödlätt ansigtsfärg och denna lemnade honom ej ens efter döden. Följden häraf blef, att då begrafningsgästerna kom-

mo och funno den döde fullkomligt lik sig som när han gick här i verlden, så började det hiskas, att mannen ej var död, och bland det gapande folket fann denna hviskning ännu starkare fart, så att först sedan en barberare öppnat ådern och det visat sig att lifvet *fullkomligt* var borta, fick den manhaftige Norling lemna den verld, han så mångfaldigt pröfvat.

Vi återgå nu till den rysliga eldsvådan, der naturens starkaste elementer, elden och vattnet kämpade med hvarandra.

IV.

Den stränga kölden gjorde, att vattnet började frysa i pumparne, och innan man fått det uppvärmdt, tilltog elden med en förfärlig styrka. Den spruta, vid hvilken jag stod, fick ordres att draga till ett trevåningshus, hvarå öfversta våningen redan stod i brand. Det var en ömkelig syn att se hur folket, som bodde i huset, släpade med sina saker gråtande och quidande, halfnakna i den kalla natten, och dock glada, att åtminstone ej såsom många andra blifva lågans rof. Norling insåg nödvändigheten att verkställa sprutningen från taket på ett motsatt hus, hvarföre slangen måste föras upp genom tre trappor och slutligen ut genom en vindsglugg på taket.

Allt gick bra, ty Norling visste aldrig af något hinder, då det gällde att handla vid en eldsvåda. Han ansåg sig då för en lågans *missionär*, och jag tror att han skulle kastat sig sjelf i hennes gap, blott han kunnat släcka henne, alldeles som gumman i sjette våningen i Paris under en revolutionsdag, då hon kastade ned från fönstren på soldaterna allt hvad hon hade i möbelväg, slutligen ryckte af sig nattmössan och slungade den på köpet.

Vår spruta hade nu rik tillförsel på vatten, så att slangen, till Norlings stora glädje, oupphörigen var full, men elden hade redan fått sådan öfvermakt, att det syntes tvifvelaktigt, huruvida husets nedra våningar kunde räddas. Med verklig konstnärlig hand förde eldsvådornas hjelte slangen. Lågan krökte sig motvilligt, slingrade sig som en orm och dolde sig af vanmakt eller list, ty helt hastigt bröt hon fram på annat håll, med fördubblad kraft, med grinande hån, och tvang slangförarne till ännu större varsamhet och skarpsinnighet. Helt oförmodadt störtade ett bjelklager i tredje våningen och dess skada på den smala gatan var ohygglig. Man hörde genomträngande skrik och nödrop, ty nästan hela gatan var idel låga, hvarföre åtskilliga slangar genast riktades på de å gatan brinnande bjelkarne, hvilka sedan drogos undan med långa båtshakar. Alla fönsterrutor voro förstörda i det brinnande huset, så att man såg huru ännu en och annan människa sprang omkring och samlade ihop saker, som skulle räddas, fastän döden hotade i hvarje ögonblick.

Vår spruta stod midtför porten till det brinnande huset, så att vi sågo alla som gingo in och ut. Nu visade sig en äldre man med grått hår och begge händerna fulla med diverse saker. Han åtföljdes af en flicka, som äfven var tungt lastad med åtskilliga mobilier. De skulle just lemna huset, då gubben vände sig till flickan och ropade med ångest:

— Kära Anna, jag har glömt den stora sjöskumspipan, som jag i fjol fick af sällskapet W. W., och dessutom ligga mina tre medaljer för trogen tjenstgöring i spegellådan. Jag måste hafva dessa minnen med mig. Vänta du, så skall jag söka hemta dem. Stanna du här och se efter sakerna.

— Nej, farbror — invände flickan — jag är lättare på foten och skall springa efter strunt, fastän röken ju nästan qväfver en.

— Kalla ej medaljer för trogen tjenstgöring och en tung sjöskumspipa för strunt — yttrade gubben i det han nedsatte sin egen och flickans börda i förstugan.

— Farväl, farbror, i fall vi aldrig mera råkas — ropade den modiga flickan och rusade upp i huset för att tillfredsställa girigbukens usla lidelse.

— Ha! — sade gubben för sig sjelf, småleende af elakhet och djefvulsk triumf — hon nappade på kroken och går sitt öde till mötes. Jag har både pipan och medaljerna i min bakficka. Lågan skall gripa henne, röken qväfva henne, och jag blifva den enda arfvingen, Gud

vare lof att detta mitt hus tog eld. Det är högt assureradt och kan ej räddas. Den uslingen Norling väsnas med slangen som en galning. Om han visste att jag hade diverse tjärpytsar och målar koppar i ett kontor i andra våningen, så skulle han akta sig att stå längre här i kölden, ty bara lågan med Guds hjälp, eller kanske bättre satans hjälp kommer dit, så kunna ej hundra slangar rädda huset. Stackars Anna, hon måste dö i elden. Nå ja, då slipper hon friare, som plundra henne, och så from som hon var, kommer hon nog i himmelen.

— Hvad pratar ni för rysliga saker? — utropade härvid en ung man, som vid porten var sysselsatt att fästa en lina kring en rykande stock, som skulle borthalas, men detta oaktadt hade haft tillfälle att höra gubbens förskräckliga ord.

— Förlåt, min herre — svarade den gamle med darrande röst — jag är alldeles yr i hufvudet och vet ej hvad jag pratar.

— Knalla er i väg — sade den unga mannen — ty snart skall ingen kunna komma fram här på gatan.

— Res upp en stege mot väggen till det brinnande huset — hördes nu Norling ropa — men skynda, ty en människa måste räddas.

Vi riktade våra ögon till andra våningen, dit elden nu hunnit, och här mötte oss en förfärlig syn. Lågorna trängde redan ut genom gafvelfönstren, utom två af dessa i midten. I ett af dem syntes ett fruntimmer, sträckande händerna mot folket och gifvande ifrån sig höga

rop. Hon var i ordets bemärkelse kringränd af lågor, och en förskräcklig död väntade henne, vare sig hon stannade eller hoppade ned i den branta gatan, som dessutom var uppfylld af sprutor och andra mobilier. Ett ögonblick tycktes hon vilja hellre välja fallet än lågan, ty hon fastband ett lakan vid fönsterbågen, men hejdades af Norling, som ropade:

— Hoppa ej ned, ty ni dör ovilkorligen, utan vänta ett par minuter.

Hon lydde, men dessa minuter måste hafva varit årslånga, och hon glömde dem aldrig heller under hela sitt lif.

Stegen stod snart upprest, men den räckte ej fullkomligt ända upp till andra våningen. Det fattades ett stycke. Hvem skulle nu företaga den vådliga färden på denna stege? Lågan närmade sig allt mer och mer, rök och gnistor bidro att försvåra uppgången, och huruvida stegen hade tillräckligt fäste mot muren tills nedstigandet skett, det blef en annan fråga. Helt hastigt visade sig den unge mannen, som varit sysselsatt vid porten och hört girigbukens monolog, på stegen och mera sprang än gick uppförensamma. På den runda blanka hatten och den korta kavajen samt de vida underkläderna kunde man se att det var en sjöman, och i denna öfvertygelse stärktes man ännu mera genom vigheten och säkerheten i mannens alla rörelser. Hafvets söner äro vana vid spatserfärder i luften, och när hafselementet visar sin vrede, får man ej darra på foten eller blifva yr i hufvudet. Fortare än jag hinner berätta var den raske

sjömannen uppe vid stegens öfversta topp, och det var hög tid, ty lågan hade nu letat sig in i det rum, der flickan stod, och ögonblicklig hjälp var derföre af nöden. Ett par armar sträcktes mot räddaren, men han kunde ej i anseende till stegens korthet hinna dem. Ögonblickligen halade han sig upp på lakanet och hoppade in i rummet, knöt sedan lakanet kring flickans lif, frade henne varligt ned till stegen och bad henne upplösa knuten. Derefter halade han ned sig sjelf och verkställde nedstigandet, med venstra handen och armen omslutande flickan, som förlorat sansen, men omedvetet slutit sina begge händer i ett kraftfullt tag kring sin räddares hals. Blott dödens annalkande drifver menniskan till ett sådant fast tag, ty lifvet är kärare än döden! Lika varligt som en moder bär i sitt sköte ett älskadt barn, lika försigtigt nedsteg den raska svenska sjöbussen med sin ljufva börda, men det gick sakta, ty han hade blott *en* hand att reda sig med och måste noga se efter, att ej flickan kom emellan pinnarne på stegen. Än kom röken och insvepte de begge varelserna, så att man ej visste, om de ännu voro till; än kom den klara eldslågan och upplyste allt, då man återigen fick glädjas öfver den vackraste syn i verlden: huru den ena menniskan kämpade om den andras lif, utan att frukta för egen undergång och utan annan driffjeder än — *menniskokärleken*. Man kan föreställa sig den spänning, som bemäktigade sig massans alla sinnen vid åsynen af denna tilldragelse. Oron var så stor, att eldsläckningsarbetet af sig sjelft afstannade

några minuter. Man liksom lefde med den raska sjömannen och den vid hans bröst hvilande bleka liljan af kött och blod, och man darrade för hvarje steg på denna halsbrytande färd. Sålunda hade nästan halfva stegen blifvit lyckligt passerad, då Norlings röst skar igenom luften och uppfyllde alla åhörarens hjertan med en ny bäfvan:

— Lägg stötter vid foten af stegen och håll den säkert fast, ty muren släpper upptill och ett glidande mot stegens öfversta del inträffar snart.

Detta yttrande, genom en lur framsägd, skar som en nordanvind genom merg och ben. Allas ögon fästades vid stegens öfversta topp, och man kunde knappast andas af fruktan, att den skulle förlora sitt stöd genom murens instörtande. Återigen hördes en varning från Norlings lur:

— Slå högra armen kring en stegpinne, du som är på stegen med flickan, och håll i som en karl, ty inom några ögonblick släpper stegen och stöten blir svår. Jag känner nog igen dig, Alfred Winckler, du är en duktig pojke och brås på din far, som hade hjerta i bröstet. Pass på stötterna dernere, go' vänner. Gud vare oss nådig, nu kommer krisen.

Ett förfärligt brak inträffade alldeles som vid en jordbäfning. Muren remnade ett stycke. Lågor och rök, gnistror och murbruk hvirflade om hvartannat som ett litet Niagara, och man kunde ej på några ögonblick se huru stegen fallit. Ändtligen ilade en skarp vindfläkt fram och tvang röken vika undan. Då visade sig att menniskan hade kämpat en strid på lif och död,

ty stegen hade fallit flera alnar med sin öfra del, innan muren återigen gaf fäste, men den tappre sjömannen syntes oskadad, ännu omslutande den vanmäktiga flickan. Ett rop af beundran, glädje och deltagande ljud genom luften. Man började återigen pumpa; konjaksflaskorna vankade laget ikring, ty man var liksom fastgrodd i halsen. Alfred Winckler hade nått marken med sin ljufva börda. Han ville bära henne vidare genom trängseln, ty han älskade redan denna ljufva flicka med en låga, som kunde mäta sig med den, som nu bekämpades. Han hade ju räddat henne undan döden till lifvet. Hon hade kastat på honom sin sista blick, innan Gud lade ett moln på hennes förstånd, och hon hade öfverlemnadt sitt lif i ynglingens händer. Hvad under då, att han älskadé henne och ville se henne lyckligt komma i trogen vård, men han förmådde ej, ty hans egna nerver voro för mycket anlitade, hans arm hade fått en svår kontusion, han föll i vanmakt och behöfde sjelf hjelp af menniskor. En poliskommissarie gaf ordres åt sitt folk att bära bort ynglingen och flickan. Han ställde denna fråga till massan:

— Känner någon dessa unga menniskor?

— Ja visst — hördes flera svara — det är styrman Winckler; han bor vid Katarina kyrka.

— Nå än flickan då — sporde kommissarien med höjd ton — känner någon henne?

— Nej, nej! svarades från alla håll.

— Skaffa droskor, konstaplar — befalldes

kommissarien — och för styrmannen till sitt hem samt flickan till lazarettet.

— Hon är nog död — sade girigbuken, som stod ett stycke ifrån med rockkragen uppdragen för öronen — om muren ändock hade velat ramla hel och hållen, så hade saken redan varit klar; men emellertid var klokt, att jag ej gaf mig tillkänna, ty då hade det blifvit mycket dyrare och jag måst lega en sjuksköterska. Kölden är skarp. Mycket vatten spolades öfver henne från slangarne. Hon förkyler sig nog och jag blir hennes arfvinge. Hu! jag fryser, men måste vänta till mitt hus brunnit ned, ty då först kan jag få ro i min själ. Om ej Norling väsnades så förfärligt med sin slang, skulle elden må riktigt väl, men han har troligen ej själf några hus och därför vill han så gerna rädda andras. En sådan galning den karlen var, som vågade lifvet för en obekant flicka. Hvad kunde beveka honom dertill?

Den raske sjömannen hade visat prof på ett storsinnadt *mod*.

Nu skola vi snart få erfara, om detta mod äfven kan påräkna en välförtjent *belöning*.

Andra kapitlet.

I.

Vi hafva tillförene något talat om Alfred Wincklers fader, som varit sjöman och tumlat om på hafvet under hela sitt lif, genomgått alla grader ifrån kajutvakt till kapten, lidit skeppsbrott många gånger och varit nära döden, men blifvit på ett underbart sätt räddad. Någon förmögenhet hade han ej lemnat sin son, som var hans enda barn, men en lifränta åt modren, hvilken satte henne i stånd att uppfostra sitt barn. Fru Winckler var en god menniska, af ett mildt lynne, ordningsfull och arbetsam samt lefde uteslutande för sin son, sin Alfred. Han var det enda minnet af den bortgångne kära maken, en afbild af sin far såväl till sitt yttre som inre. Alfred var tjugutre år gammal, hade ett fördelaktigt yttre, en manlig hållning, ett öppet väsende, ett eldigt lynne, som lätt blossade upp, men lika lätt lade sig. Han hade som styrman gjort flera turer till främmande länder, förvärfvat sig språkkunskap, aflagt sin kaptensexamen med hedrande betyg och fått löfte att vid tillfälle få befäl å något fartyg. För öfrigt var Alfred Winckler en glad sjöman, drack gerna

om med sina vänner, alldeles som fadren, och hade svårt att hushålla med styfvern.

Mellan modren och sonen rådde den innerligaste kärlek. De kunde ej lefva hvarandra förutan. Det varmaste förtroende rådde dem emellan. Alfred hade ingen ro, förrän han fick nedlägga i det moderliga skötet sina bekymmer och sina fel, ty han visste, att modren delade de förra och med mildhet rättade de sednare. Det hände ej sällan, att hennes son hemkom med sönderrifna kläder, vittnande om, att han varit i mindre ädla nöjen, men modren yttrade vid sådana tillfällen aldrig häftiga ord, utan hon teg, tills sonen sjelf omtalat hela förhållandet, och efter dess natur gillade eller ogillade hon hans deltagande deri. Sålunda hade hon väl uppfostrat sin lilla Alfred och hon började sin dag och slutade densamma med att bedja för hans väl.

Fru Winckler bodde nära Katarina kyrka, så att hon hörde hela natten de dofva klämtslagen med oroligt hjerta och hade svårt att vara lugn, der hon satt och lagade en ylletröja åt sin son. Hon tänkte för sig sjelf:

— Arma människor, som denna kalla natt blifva husvilla och brödlösa. Klämtningen tilltager. Det är ett bevis på att elden är starkare än vattnet. Alfred är nog der, ty han skall alltid vara med vid eldsvådor, alldeles som hans salig far, hvilken vid första klämtslaget var på benen, om han också nyss hade somnat. Jag förebrådde honom en gång, att han satte sitt lif på spel, fastän han hade hustru och barn, men jag fick en blick till svar, som jag aldrig glöm-

mer, lika litet som dessa hans ord: »tror du, att Gud befäller mig förgäfvat att hjälpa mina medmänniskor, och tror du, att han öfvergifver de mina, om jag sätter lifvet till?» Jag hade intet att svara på denna djupa sanning och jag slöt min lilla Alfred till mitt bröst, medan hans fader såsom hederlig man uppfyllde sin pligt mot samhället. Men hvad Alfred dröjer! Klockan är redan ett på natten. Gud låte honom ej vara för oförvägen, utan taga sig tillvara för faror . . . Tyst! jag hör en droska stanna och röster tala. Nu slår man på porten två slag, således hos oss. En besynnerlig oro fattar mig. Det kan ej vara Alfred, ty han har egen portnyckel, men det kan dock vara han, ty han är kanske sårad.

Inom några minuter låg den sanslöse sonen i sin säng. Polisbetjenterna hade i korthet redogjort för allt, fått drickspengar och aflägsnat sig. Doktor efterskickades. Fru Winckler var ensam med sin förskräckelse och sin smärta; men hon lät klokhed, besinning i stället för gråt och jemmer taga öfverhanden. Hon tvättade ren den af sot och smuts nästan oigenkänlige sonen, lade ett kallt omslag på hufvudet och den uppsvällda armen, värmdde upp de kalla fötterna med varma krus, fälde i tysthet en tår och satte sig vid sängen att bedja för sitt barn, tills doktorn anlände. Det var en rörande syn att se denna moder, nedlutad öfver det käraste föremål hon egde i verlden, med hjertat uppfyllt af bäfvan, ty hon visste ej huru svårt sjuk han var, och ovissheten härom förstörde hennes oro. Men

helt oförmodadt började den sjuke gifva tillkänna livsverksamhet genom en häftig yrsel, deri följande osammanhängande meningar kunde urskiljas:

— Håll i stegen go' vänner, ty muren ram-lar snart. Du som är på stegen, håll dig säkert fast; slå högra armen kring en stegpinne. Jag känner nog igen dig Alfred Winckler, du är en duktig pojke, och brås på far din, som hade hjerta i bröstet . . . O! hvad hon darrar vid mitt hjerta . . . hon svimnar af . . . jag känner hennes varma andedrägt och hon fattar mig om halsen! Stegen darrar i luften . . . släpp ej ditt tag flicka . . . nu faller hon till botten af hafvet. En qvinna öfver bord! Hala ut en båt, kapa taljorna, kasta räddningsbojen, rodret upp i vind, jag följer sjelf med båten . . . ro gossar som karlar, ty min brud vill sjunka. Ah! min arm är krossad . . . det svindlar för mina ögon . . . hajarne komma . . . ännu ett årtag, gossar . . . så der ja; väl rodt; nu, i Guds namn, nal-kas vi henne. Jag har henne i mina armar. Hon småler, hon älskar mig. Mamma, hvar är du? . . . din Alfred är lycklig.

Modren afhörde dessa osammanhängande meningar med oro och förvåning, ty de gäfvo tillkänna, att sonens hjerna var sjuk och hans inre träffadt af denna låga, som bränner hjertat och förhärjar dess område, ifall den ej blifver tillfredsställd.

Doktorn anlände emellertid, undersökte den sjukets tillstånd, ordinerade koppning på armen och en mixtur, samt förklarade, att efter några

timmars hvila skulle patienten upphöra att yra. Han ville återkomma vid den tiden. Fru Winckler blef lugnad och vakade hela den återstående delen af natten öfver sin älskade son, som frampå förmiddagen den följande dagen, efter en stärkande sömn, uppvaknade med rediga sinnen och fann sig ligga i sin egen säng, bredvid hvilken hans ömma moder satt.

— Min älskade mamma, är det du, som sitter hos mig — frågade han, mötande sin moders ömma blick och sträckte ut den friska armen.

— Ja, min snälla Alfred, det är jag — svarade modren, som knappast kunde hindra tårarne att rinna, då hon ändtligen hörde honom tala klokt — du är illa sjuk, min gosse, och får ej tala något, förrän doktorn kommer.

— Ah! strunt, lilla mamma. Hufvudet är en smula tungt, alldeles som jag skulle varit i något tumult och fått ett slag, men hvarföre har jag en bindel kring högra armen?

— Du är koppad — upplyste modren — du hade stött armen svårt, så att den var svullen.

— Ah, nu börjar mitt minne återkomma — ropade den sjuke med hjertslitande ton — stegen, stegen!

— Käre Alfred, lugna dig, annars kommer den svåra yrseln igen — bad modren och smekte sin son.

— Hvar är flickan — frågade efter en stunds hvila Alfred med häftig röst — Är hon räddad, mamma?

— Ja, min älskade gosse, du har räddat henne och jag har fällt tårar af tacksamhet därför.

— Tack, mamma, nu är jag nöjd och skall ej fråga mer, — sade den sjuke och syntes slumra in med ett fridfullt småleende på sina läppar.

Doktorn fann honom ännu i sömn vid sitt besök, ansåg öfverflödigt att väcka honom, och förklarade, att han inom åtta à tio dagar återigen skulle vara på benen. Modren blef ännu mera lugnad och tackade Gud, att hon ej var ensam i världen, utan hade sitt ålderdoms stöd och sin ålderdoms tröst qvar i lifvet. Hvad är skönare än kärleken mellan barn och föräldrar? Den är hemmets bästa prydnad och en ära för samhället.

II.

På lazarettet hade den unga flickan legat flera veckor sjuk i nervfeber och med svårighet undgått döden. Hon var nu konvalescent och kunde sitta påklädd i en soffa. Den svåra sjukdomen hade blekt hennes kinder och hennes kropp var afmagnad, men hon skulle snart repa sig, försäkrade läkaren. O! hvilken ljufhet låg öfver detta milda anlete! Det var bilden af sjelfva tålmodet och undergifvenheten. De stora mörkblå ögonen med sin själfulla blick hviskade om ett känslofullt inre, som lidit mycket och längtade att få meddela sig åt någon deltagande vän, men någon sådan fanns ej att tillgå på lazarettet, och utom detsamma hade den under-

bart räddade flickan blott en enda anhörig i lifvet, den vederstyggelige girigbuken, som önskat, att hon skulle omkomma i lågorna, och fegt öfvergifvit henne vid eldsvådan. Elin Reuss var fader- och moderlös sedan många år, uppfostrad i en pension och efter första nattvardsgången afhemtad ur pensionen af sin farbror, Olof Reuss, som varit rådman i en småstad, men flyttat till hufvudstaden. Elins fader hade varit handlande i samma småstad, dött samma år som modren och efterlemnad en betydlig förmögenhet, för hvilken farbrodern blef förmyndare. Hon hade något öfver ett år bott hos denne och lefvat nästan inne-stängd, utan beröring med sina medmenniskor, skötande det lilla hushållet med tillhjälp af en hjälpgumma, som gick till och ifrån, ty gubben ansåg sig ej ha råd att ha' en ordentlig piga. Den unga flickans enda glädje var hennes bibliotek, som hon vetat förskaffa sig och som den girige farbrodern ej kunde beröfva henne. Mången ung man hade ofrivilligt stannat framför etthus på Östra Kyrkogatan, då han kastat sitt öga upp till andra våningen och fått skåda en blomstrande flicka med friska kinder, smäktande ögon, rikt kastanjebrunt hår, en svällande mum, bortstulen från Amors rustkammare, dit så mången illa lottad af Evas döttrar ville insmyga sig och stjäla »fångtals», om de fingo, men kärleksguden är nyckfull och han delar ej rättvist, tycker jag... hvad tycken j, mina läsarinor? Men mot Elin hade han varit frikostig, ty hon var en skön blomma, utrustad med alla fågringens behag. Men ett fattades henne, som kanske

mången utan fågning eger, en huld moder eller fader, som med ömhet och deltagande stod vid hennes sida. Hon var ensam i världen, och redan vid knappa aderton år hade hon genomgått en olycka, den få af hennes kön torde upplefvat. Nyss uppkommen från sjukbädden efter en svår feber satt ingen öm moder eller huld syster vid hennes bädd, utan en vanlig sjuksköterska hade vårdat sig om henne, och hennes hem var ett — *lazarett!* Hvilken nyck af slumpen! Den rika arftagerskan får skydd på ett lazarett, därför att man ej känner hennes rikedom och emedan hennes förmyndare är en usling, som glömmer sina pligter för snålhet. Men i all den bitterhet, som genomströmmar Elins hjerta, vid tanken på farbrodrens dåliga uppförande och hennes egen ensamma belägenhet på detta lazarett bland främlingar, alla lidande såsom hon, insmyger sig dock en strimma af tröst, ja, af glädje, och det är bilden af *honom*, som räddade henne undan döden, plågor och märter, ty hade han ej kommit, så hade hon troligen varit innebränd, krossad mot gatan eller krympling för hela lifvet. Derföre när hon tänkte på honom, den ädle, kände hon, huru blodet började rinna med starkare fart, och en ny känsla af välbehag gästade i hennes hjerta, ja, på jungfruns skära ansigte skimrade en förnöjelse, som bebådade den snart återvändande helsan. Kärleken åtog sig att med sin trollstaf helt hastigt förjaga de bleka liljor från kinderna och återinsätta rosorna i deras rätta hem, och i detta arbete lyckades

hon mer än väl, så att Elin snart fick lemna sin fristad med återvunnen helsa och skönare än någonsin. Lyckliga ungdom, då alla motgångar så lätt besegras och hoppet oupphörligen dårar det lättroende hjertat.

III.

På Östra Kyrkogatan var återigen rådman Reuss' hus påbyggt, ty branden hade ej gått längre än till andra våningen, tack vare Norlings envishet. Den snåle rådmannen hade hemtat hem sin brorsdotter och hon hade återigen börjat sitt ensliga lif samt sökte förströ sig med sina böcker, men de ville icke mera tillfredsställa henne och de kunde det ej, ty tankarne voro på annat håll, huru hon än sökte att gömma dem i någon vrå af sitt klappande och älskande hjerta. Amor skulle kunnat hjälpa båda dessa älskande, hvilka bodde i nära nog samma kvarter, men den skalken log åt deras längtan och pinade dem ännu en tid, ehuru det var ovärdigt af kärleksguden att ej vara komplett »gentleman», men han är ju ännu en *hedning*, och af en sådan får man ej begära för mycket.

* * *

Det är en eftermiddag i Juli månad. Solen skiner varmt och lockar menniskan att gå ut i naturen. Himlen är blå och foglarne qvittra sin

enkla sång. Blomman doftar och lyser med sin fågring. Elin Reuss vill ha luft, ty den trånga stadsgatan är kvalmig. Hon förfrågar sig hos farbrodern, om han vill göra sällskap, men han betackar sig. Han älskar heldre att räkna sina penningbundtar, granska sina reverser och öfverse sina rättgångar, ty han har många sådana. Elin står vid fönstret i gubbens skrifrum och farbrodern sitter i soffan, framför hvilken ett större bord är placeradt, uppfyllt med diverse papper och skrifsaker.

Rådman Olof Reuss är en cirka sextio års man, med ett magert ansigte, tunna läppar, små inmariga ögon af odeciderad färg, en slags melering af grönt och grått, fårad panna, tunnt, strippt, glest hår, inga polisonger, få tänder i munnen, stor näsa med röd ända, medelmåttig kroppslängd, något framlutande ställning, magerlagd, frånstötdande och obehaglig. Hans klädsel är alltid svart bonjour, svart väst, dito svarta underkläder, hvit halsduk och spanskt rör med guld-krycka. Rådman Reuss är kommunalkarl, ledamot af många sällskaper och komitéer, förmyndare för åtskilliga pupiller, idkar läserirörelsen, bevisar guterade kolportörers, med eller utan prestkragar, sammankomster, ställer sig gerna i spetsen för tiggartistor, har förmåga att på dem skrapa ihop stora summor, lånar ut penningar mot fina papper, men malicen påstår, att denne gubbe är en skrymtare bland de fromma, gör ingenting utan beräkning, använder de genom tiggartistor hopsamlade medlen mera till »eget» gagn än till de »fattigas», skaffar sina pupiller

friare, som lätteligen kunna tillfredsställas vid förmyndareräkningens qvitterande, ty de äro sjelfva på obestånd och derföre ej så noga. Hufvudpassionen hos gubben Reuss är — snålhet, och denna usla last har undergräft alla bättre känslor. Rikedom är hans gud. Sin brorsdotter har han aldrig älskat och efter branden hatar han henne, derföre att hon ej omkom i lågorna. Sådan är denna karakter, och många dylika stallbröder finnas i denna verld, der de kunna dölja sin sämre människa under masken af fromhet, ärlighet och oegennyttia samt åtnjuta stort anseende, men äro lössläppta hejdukar från mörkrets rike, derifrån all förställning och lögn kommer.

— Du vill alltid stå vid fönstret, Elin, men det passar ej en ung flicka — yttrade rådmannen med en mjuk ton, som skulle förefalla mild och vördnadsbjudande.

— Jag kan ej förstå hvad ondt ligger uti att se på de förbigående menniskorna — svarade flickan.

— Det förstår du ej, Elin, men jag har alltid varit rädd om dig och . . .

— Ah, hvad den saken beträffar — afbröt Elin — så har farbrors ömhet ej just varit synnerligt stor, ty under hela tiden jag låg på lasarettet var farbror ej der mer än en gång och då bara i porten.

— Kära barn, döm ej så hårdt, ty säger apostelen Lucas i 6 kap. 37 versen af sitt evangelium: »dömer icke, så varden j icke dömde.» Du vet att jag är ytterst rädd för smittosamma sjukdomar och derföre ville jag ej utsätta mig

för faran, ty många pligter ligga på mina axlar, så att jag måste noga akta mitt lif.

— Jag har mycket funderat, hvarföre farbror öfvergaf mig den natten, då eldsvådan rasade, och polisen behöfde förbarna sig öfver mig, alldeles som jag skulle vara ett fattighjon.

— Så du talar, Elin. Skulle jag ha öfvergifvit dig den natten? Tvärtom, kom jag väl ihog dessa ord ur Mästarens egen mun, som finnas hos Matheus i 26 kap. 31 versen: »I denna natten skolen j alla förargas i mig», och jag sökte på alla sätt att rädda dig, ja, medan du var uppe i huset, stod en ung man vid porten och band en lina omkring en nedfallen bjelke. Denne bad jag springa upp i huset och rädda dig och jag lofvade honom ett hundra rdr om han lyckades.

— Huru såg den mannen ut — sporde Elin, som fortfarande hade sina ögon fästade på gatan.

— Han hade ett hyggligt utseende, mörkt hår och rödlätta kinder.

— Nå, hvad svarade han farbror på uppmaningen att hjälpa mig?

— Jo, ungefär så här föllo hans ord: Ni är en hederlig gammal man. Jag beklagar er oro, men hin måtte våga lifvet för ett hundra rdr. En flickslinka mer eller mindre kan vara det samma.

— Han var just ej mycket älskare af könet, denne unge man — inföll Elin småleende, ty hon trodde ej ett ord af hela farbrodrens berättelse, — skulle farbror emellertid ej stannat kvar vid elden och hört efter mig?

— Du glömmmer hvilken kall natt det var och att jag är öfver sextio år gammal. Jag fick yrsel och måste tala vid ett par beskedliga menniskor, som ledde mig från stället, och jag öfverlemnade dig i Guds milda händer.

— Hvarföre inblandar farbror alltid bibelns heliga läror och Guds dyra namn i ert hvardags-tal? Det är syndigt, enligt min tanke.

— Stackars Elin, som så kan tala. Vet du ej, att vi alltid skola hafva Herran när oss och hans namn på våra läppar.

— Jag trodde, att vi skulle hafva Gud i vårt *hjer*ta.

— Visserligen, »men deraf hjertat är fullt deraf talar munnen», säger Matth. kap. 12 och versen 34.

— Men tänk om hjertat är *falskt*, då komma äfven falska ord derifrån, och vår frälsare ropar ve! öfver alla skrymtare.

— Deri har du mycket rätt, lilla Elin, ty, säger *Han*: »Ve eder, skriftlärd och fariseer, I skrymtare, som tillsluten himmelriket för menniskom, som uppäten enkors hus, som» . . . — den bibellärde stannade i sin citat, vare sig att samvetet rörde sig en smula i sin dyga bädd af skrymteri och trälaktig fruktan, eller han ej kunde mera af nämnde bibelställe. Elin vände sig om och yttrade:

— Farbror hade bort blifva kolportör i stället för rådman.

— Så du talar, barn. Herrans apostlar äro stora män, men jag en ovärdig tjenare.

— Så borde farbror alltid tala, ty då sade

farbror sanningen — yttrade Elin med allvarlig stämma — emellertid lemnar jag nu farbror åt sina betraktelser och skyndar ut i naturen för att höra foglarnas qvitter och strömmens forsande. Ju mera jag betraktar himmelen, solen, blommorna, och inandas sommarns sköna luft, ju närmare tycker jag att Gud är; men ju mera farbror med sitt tal vederqvicker mig, ju kallare kännes det kring mitt hjerta. Men innan jag går, ännu en fråga: har farbror sökt upp den unge mannen, som vågade sitt lif för min skull, och tackat honom?

— Kära barn, icke känner jag honom.

— Beskrifningen om hans ädla handling stod i alla tidningar för en tid sedan. Han heter Alfred Winckler och bor vid Katarina kyrka, säger adresskalendern, som ligger på farbrors skrifbord.

— Nåväl, jag skall taga reda på honom framdeles, efter du så vill, men annars bör man göra det goda utan lön.

— Han fordrar troligen ingen lön, men vi äro skyldiga honom tack så länge vi lefva, åtminstone jag, — sade den unga flickan med strålande ögon, — denna ohyggliga natt står ännu framför mitt inre. Jag ryser vid tanken på den stund, då lågan nalkades mig. Gud välsigne den ädle och tappre mannen!

En tår af helig tacksamhet syntes i den sköna flickans ögon. Det var en af de många dyrbara skatter, hon egde i sitt rika hjerta.

Då hon lemnat rummet, reste sig rådmannen

sakta från stolen, gick till fönstret, betraktade gatan och yttrade i en mumlande ton:

— Elin börjar växa mig öfver hufvudet. Hon misstänker att jag ville öfverlemna henne åt elden. Denna gata med sina uppträden den sorgliga natten står lifslevfande framför mig. Lågan ser äfven jag och Elin i fönstret, sträckande ut sina händer. Kanske jag ej bort skicka henne efter medaljerna; mitt samvete vill ej gilla denna handling, men jag skall skynda mig till de »mina», »vännerna», som i afton äro samlade på Malmskilnadsgatan för att bedja för den ogudaktiga världen. Flickan kunde gerna dött, ty det är bättre att omkomma med kroppen än själen. Jag måste gifta bort henne med någon kandidat i trasig rock, som ej känner att hon är rik, mycket rik. Lyckligtvis vet hon ingenting sjelf af sin förmögenhet och kan ej få reda derpå. Skulle man fordra ut hela hennes kapital med räntor för så många år, vore jag i det närmaste ruinerad. Men Gud är mäktig i de svaga, och han hjälper dem, som med en sann tro förtrösta uppå honom!

Den vederstyggelige skrymtarn insöfde sig sjelf i otrons mörker; och på detta altare offrade han allt åt Mammon, bedragande sig sjelf och världen, ty hvem kan tro denna gråhårsman, som nu vandrar med bibeln under armen till en konventikel på Malmskilnadsgatan, vara annat än en *from* man, som med *sanning* och *allvar* tjennar Gud och menniskor — och i dess ställe är hans hjerta en *graf*, *utantill hvitmenad och däge*

lig, men innantill full af de dödas ben. Hans stund kommer nog, då han vaknar i sitt inre.

* * *

Lika skön och ljuf som den enkla och uppriktiga sanningen är, lika ful och vederstygglig är den falska och svarta lögnen. När dessutom skrymteriet intager en hufvudrol i det hvardagliga lifvet, är ej underligt, om Elin Reuss med längtan kastar sitt öga ut i verlden, drömmande om ett stilla hem, der hon får erfara den sanna lyckan vid sidan af en god och älskad make. Hon är nu stadd på väg att göra hvad hennes hjerta bjuder, att söka upp och tacka honom, som för henne velat uppoffra sitt lif. Blygsamheten har sagt nej i hennes inre en lång tid, men i dag befaller en *högre stämman* jungfrun, och *den* stämman lyder hon. Minnet af den förfärliga natten, då hon var nära att förtäras af lågan, var djupt begrafvet i hennes själ, och manade med ifver att uppfylla tacksamhetens heliga pligter.

Tredje kapitlet.

I.

Man skulle vara frestad påstå, att det gifves tur och otur i denna världen, då man ser de underbara vexlingarne i menniskolifvet. Den ene af Adams söner går sin väg med jemna steg, utan klander, men har ingen framgång. Den andre åter behöfver blott sträcka ut handen för att få den full af gyllene frukt. Sådant var förhållandet med *Alfred Winckler*, hjälten i denna lilla novell. Den sorgliga eldsvådan, som splittrade tjugufyra om ej flera familjer, blef ett trappsteg för den raska sjömannen till framtida lycka. Då han med modigt hjerta satte sin fot på denna stege, som var så förrädisk och kunnat gifva döden till belöning för tapperhet och menniskokärlek, dessa evigt oförgängliga smycken från himmelsk skattkammare — visste han ej, att denna olyckliga flicka skulle blifva herrskarinna öfver hans hjerta och medlet, hvarigenom hans befordran hastigt påskyndades.

Firman W. K—e inhämtade snart af tidningarne en ung flickas underbara räddning från en ryslig död genom en behjertad sjöman, som bar namnet *Alfred Winckler*, och var son af en af rederiets bäste, nu aflidne, kaptener.

Ynglingens hjeltemodiga uppförande tillvann honom allas aktning och beundran.

En dag blef Alfred Winckler uppkallad på W. K—es kontor och chefen på detsamma emottog honom ytterst välvilligt, sägande: »styrman Winckler, jag har med nöje hört omtalas er raska handling vid eldsvådan, då ni räddade den stackars flickan. Ni brås på er far, som var en hederlig man och tjenade vår firma troget öfver tjugu år. Trots er ungdom kallar jag er i dag till kapten på min nya brigg *Lucretia*, kanske det skönaste fartyg, som ligger på Stockholms redd. Lycka till kapten Alfred Winckler!»

Hvem kan beskrifva den unga mannens lycka? Han kunde ej tacka af sinnesrörelse. Tungan satt fast i gommen och hjertat var öfverfullt af glädje och tacksamhet. Han sprang såsom en galning till Skeppsbron. Der låg hon, stolt vimplande, den fagra *Lucretia*, vältimrad till strid mot nyckfull bölja. Det var *han*, den fattige styrmannen, som skulle befalla på denna plank. Det gick ikring i hans hufvud, blodet brusade kring hans hjerta, han behöfde meddela sin lycka åt någon och hvilken förstod honom bättre än hans ömma moder. Han skyndade derföre hem, berättade allt och sjönk af glädje i hennes famn. Hvilken stund af helig glädje för en moder att se sin son aktad, ärad och lycklig! Hon har då ej *förgäfv*es burit honom på sina armar, inneslutit honom i sina böner och sjelf lärt honom tala med sin Gud, utan *belöningen* kommer nu och fyller hjertat med namnlös sällhet.

II.

Briggen Lucretia låg på strömmen, och med tillhjälp af kikare kunde man se densamma från Wincklerska familjens bostad. Alfred var selsatt hela dagarne ombord, men om aftnarne kom han hem och stannade hos sin moder. Hon hade redan fått del af hela händelsen vid branden och att Alfred älskade den unga flickan samt längtade att få återse henne, ja, mången dag hade han varit sinnad att uppsöka henne, men modren sade alltid: »om du besöker farbrodern och hans brorsdotter, så tro de, att du vill blifva tackad för din hjälpsamhet», och detta sanna argument var bevisande. Dessutom hoppades modren, att hennes son snart skulle vara på hafvet, och under en tre års lång tur glömdes nog hela händelsen. Det var dessutom ej helsosamt för en tjugutreårig kapten att gå ombord som befälhafvare med hjernan full af kärleksgriller, och ett återseende af den unga flickan vore derföre mindre helsosamt. Fru Winckler kände sin sons häftiga temperament och fruktade för, att han för närvarande skulle mera lida än hafva gagn af denna kärlek; för öfrigt trodde hon, att tycket, ifall det om tre år funnes qvar, skulle vara så stadgadt, att föremålet för densamma uppsöktes och eftersträfvades, men Parcerina, som spinna det menskliga ödets trådar, hade annorlunda beslutat.

* * *

Den goda frun satt med stickstrumpan i handen vid fönstret, som vettade åt saltsjön, ty derifrån kunde hon ju kasta ögat åt det håll, der briggen låg, som snart skulle röfva hennes älskling ifrån henne och lemna intet annat än saknaden kvar.

En tår halkade mången gång under dagens lopp ned på kinden, då hon tänkte på sonens snara bortresa, på de faror, stormar och skär medföra, och på de långa tre åren, hvilka hvardera hafva fyra årstider, således tolf sådana, innan Lucretia återigen blir synlig inom de svenska skären, såvida hon får återkomma. Det var modren som sålunda klagade i sitt hjerta, och hvilken moder sörjer ej vid tanken att lemna ifrån sig det käraste hon eger, men bredvid den moderliga sorgen stod äfven den moderliga omtankan, som hviskade: »du lofvade din döende man att väl fostra det enda barnet, och en sjöman blir ingen karl hemma i mammans varma kamrar utan ut på böljan med stora gossen, så smakar det bättre att taga emot honom vid hemkomsten, ty då är *pligten* uppfylld, denna den *viktigaste delen af vårt eget jag.*»

Hon är emellertid sorgbunden denna ömma moder, och hon längtar till aftonen, då hennes Alfred kommer sjungande in i salen, fattar henne om lifvet och dansar om med gumman ett par hvarf på golvet, för att uttrycka sin glädje att åter vara hos den bästa vännen på jorden. Modren småler då mot sin son, betraktar med välbehag den vackra gossen, ty han är ännu en gosse för henne och skall väl så blifva, och hon

känner sig lycklig. Äfven på stickstrumpan ser hon med välbehag, ty hon arbetar åt honom, och medvetandet deraf gläder hennes goda hjerta.

Fru Winckler är nära femtio år, af medelmåttig längd, med behagliga anletsdrag, öfver hvilka mildhet och godhet lägrat sig. Det gör en människa godt att se in i hennes trogna ögon och hennes småleende är värmmande. Man har en god människa framför sig, som älskar hela menskligheten och vill göra alla godt, så långt hennes krafter sträcka sig. När hon talar, komma milda ord fram, som vittna om hennes eget hjertas renhet, och hennes största glädje är att sprida hugnad hvarhelst hon sammanträffar med människor. Hon vet sig knappast hafva en ovän i denna verden, och hade hon en sådan, så skulle det vara hennes innersta behof att först räcka handen till försoning, äfven om hon visste sig vara den sårade. Ur ett sådant ädelt sköte hade sonen kommit och ej underligt då, att han blef en duglig medmänniska och omtyckt af en hvar, som kom i hans väg.

III.

En knackning på fru Wincklers salsdörr hördes. Frun lemnade sin strumpstieka, gick till dörren och öppnade. Ett ungt fruntimmer, modernt klädt, visade sig och frågade efter enkefru Winckler.

— Det är jag — svarade egarinnan af detta namn — var så artig och stig in.

— Jag tackar — sade den unga flickan, — mitt namn är Elin Reuss och mitt ärende är att få afbörd mig en djup tacksamhetsskuld till fru Wincklers son, som räddade mitt lif vid den stora eldsvådan på Östra Kyrkogatan.

— Ah! mamsell Reuss, ni är således den unga flickan, som den rysliga natten utkämpade den svåra striden med elden — utropade fru Winckler med en ton af förvåning, öfverraskning och deltagande.

— Ja, min fru, näst Gud har jag er son att tacka för lifvet, och jag skulle längesedan hafva varit här, om ej min farbror afhållit mig och lofvat att sjelf frambara vår innerliga erkänsla.

— Belöningen för en god handling ligger i dess utöfvande, och det är hvarje människas pligt att hjälpa sina medmänniskor, så långt hon kan. Men här stå vi ju vid dörren och jag är i sanning en oartig värdinna. Var god aftag hatten och stig in i förmaket, mamsell Reuss. Det gör mig godt att få se en medmänniska, som hyser tacksamhet i sitt hjerta, ty merändels glömmar människan, hvad hjertat bjuder, sedan faran är öfverstånden.

— O! min fru, när man ser döden i en förskräcklig gestalt nalkas och man blifver räddad, vet jag ej, huru man skall kunna glömma att vara tacksam både emot Gud och människor — yttrade Elin med en mjuk och skön stämma, som klingade välljudande.

Den lätta sommarhatten aftogs och blottade en rikedom af flätor, som lågo skönt virade kring den lilla välrundade nacken; en svart mantilj måste äfven glida ned af de hvita skuldrorna, och der stod nu en adertonårig tärna, vacker och frisk, blygsam och behaglig. Vårdinnan förde Elin i förmaket, tänkande för sig sjelf: »det var rätt väl att ej Alfred var hemma, ty denna flicka är skön som en dag och min gosse har ej ondt efter att fatta eld. Man satte sig.

— Min son är ej hemma utan ombord å sin brigg, som ligger på strömmen. Han skall ut på en lång resa på tre år och håller nu på att rusta — sade fru Winckler — han har fått kaptensbeställning, ehuru blott tjugotre år gammal.

— Ack så lyckligt, att herr Winckler vunnit så tidig befordran, men å andra sidan så olyckligt, att fru Winckler måste skiljas från sin son i tre långa år — yttrade Elin med deltagande.

— Ja, nog känns det bittert och tomt mången stund, men pligten är en god hjälpare att hålla oss uppe, då sorgen vill taga öfverhanden. Roar det mamsell Reuss att se briggen, så är här en kikare. Jag skall lotsa ögat, om mamsell håller i kikarn. Lätt upptäcker man ett stort skepp, som lastar jern och kring hvilket ligga diverse prämar. Bredvid skeppet ankrar ett litet fartyg med bara en mast, och till höger om detta ligger briggen *Lucretia* med hög tackling och hissad vimpel på stormasten.

— Ah! nu ser jag den. En flottbro ligger ikring densamma, på hvilken flera menniskor stå och arbeta.

— Alldeles! De tjära briggen.

— Så vacker hon är. Ack hvad det skulle vara roligt att få komma ombord och se ett sådant fartyg — yttrade Elin helt oskyldigt med ungdomlig begärelse att få ombyte i sitt stilla lif. Fru Winckler spratt till, ty hon skulle visst ej för allt i verlden villja föra en ung och fager flicka till sin tjugutreårige son, som nu behöfde all sin kraft att sköta syssla och folk, men artigt svarade hon dock:

— Min Alfred skulle visst anse för ett stort nöje, att få en sådan gäst ombord, men nu är hela fartyget fullt med arbetare, tjärpytsar, målare och segelsömmare, så att derstädes är ett litet Babylon.

— Nu sätter en båt ut från fartyget.

— Troligen någon besökande handverkare — upplyste fru Winckler.

— Ack sådan vacker slup! Alldeles hvit med svenska flaggan i aktern och många roddare. Den ilar fram som en liten ångare. — Elin lade ifrån sig kikarn.

Fru Winckler tänkte för sig sjelf: antingen har någon af rederiet varit ombord eller också någon främmande sjökaptén, som med honnör af flagga sättes ombord å sitt fartyg. Man slog sig ned i soffan.

Elin berättade om sin sjukdom, om sitt ensliga lif, utan fader och moder, tvungen att lefva tillsammans med en farbror, som hon icke älskade, och fru Winckler berättade om sonens hemkomst den förskräckliga natten, sin egen oro, hans yrsel och skada i armen, men hvad han

yrade ansåg hon öfverflödigt att omnämna. Hon trodde sig böra undvika allt, som kunde närma två unga hjertan, af hvilka det ena redan glödde som en liten vulkan, den man instängt i en kopparhylsa, men hvilken skulle spränga sitt fängsel, när det blef för varmt och för trångt i *hjärtkammarn, jordens mest glödande maskineri*. Allt efter som de meddelade hvarandra de passerade händelserna, närmade sig de båda fruntimren genom ömsesidigt deltagande och funno sig belättna i hvarandras sällskap, ty *goda* menniskor lära snart känna och förstå hvarandra.

Fru Winckler hade tagit löfte af Elin att hon skulle besöka henne, och den goda frun lofvade att göra detsamma tillbaka. Elin skulle just taga afsked, då en röst lät höra sig, sjungande på en bit af en gammal sjömansvisa: »min julle lätt på vågen, du vagge flickan min». Fru Winckler rodnade lätt, ty hon kände igen denna röst och denna sångstump. Det var hennes son, som oförmodadt hemkom mot all vana. Hon blef något orolig och visste ej hvad hon skulle företaga sig. Stunden var kritisk och ett möte kunde ej undvikas. Hon bad Elin sitta ned och begaf sig ut i salen att åtminstone förbereda sonen på detta möte, som modren anade ej skulle blifva utan sina följder. Men knappast var hon utkommen i salen, förrän den unga kaptenen var inne i densamma, fattade gumman om lifvet och snurrade om med henne efter gammal vana, sjungande, och, sedan han ändtligen stannat med snurningen, utropande:

— Här är jag nu igen, min älskade mutter,

och jag tror, att du får stora ögon, efter som jag kommer så tidigt på eftermiddagen. Men, ser du, jag tyckte, att vädret var herrligt och fick en idé, att du skulle komma ut en stund till din gosse på briggen och dricka kaffe, äta apelsiner och namnam, ty jag har i dag fått en låda i present.

— Du riktigt tar ned en gammal människa med ditt ras — svarade modren, låtsande blifva liksom litet stött — vi ha främmande i förmaket och du kommer inrusande, sjungande och dansande, icke passar sådant?

— Blif ej ond lilla mutter — sade Alfred och aflyftade den hvita halmhatten — jag måste vara glad de få stunder, jag ännu får se dig, sedan kommer sorgen. Men hvilken är på besök? Kan jag presentera mig i min blåa kavaj, mamma?

— Ja, min gosse, visa dig som du är, ty rocken är intet mot hjertat, som slår erinran för — yttrade modren, och gick med sonen in i förmaket, men knappast hade den unga sjökaptenen blifvit varse Elin, förrän han uppgaf ett rop af glädje, hastade fram, och, drifven af sina inre häftiga känslor, omfamnade den unga flickan.

Modren stod häpen, förvånad och rörd på samma gång, ty det var naturen som handlade och konvensansen måste då nöja sig med att — rodna. Den darrande flickan var för mycket upprörd att följa annat än sin hängivelse, hvarföre hon lik, en rodnande ros, lutade sig mot en kär stängel. Vid detta trogna bröst hade hon

en gång förut hvilat, då döden med sin lia var ju nära att afmeja lefnadstråden; skulle hon icke med glädje villja hvila der ännu en gång? Kärleken hade dag ifrån dag arbetat i dessa bägge hjertan med minnets, tacksamhetens och den första ungdomens renaste känslor; hvad under då att de med iltåg skyndade till hvarandra? Förre gången var det *döden*, som manade till ett fast förbund, nu är det *lifvet*, som befaller de hårdt klappande hjertan att ej släppa hvarandra; ja, det arma människohjertat måste dag och natt pröfvas och luttras i glädjens eller sorgens skola.

Se hvilken skön tafla! En moder som *gråter* af glädje, en ung flicka, som *rodnar* af glädje och en son, som *småler* af glädje åt moder och funnen hjertats herrskarinna. Det är en stund af helig fröjd, i hvilken englarne kunna deltaga, ty den är fri från jordiska beräkningar och andas blott af en ren och himmelsk fläkt!

* * *

Den blygsamme sjömannen, hade dag ifrån dag varit med sina tankar hos den olyckliga flickan, som han räddat undan en faslig död, men ej vågat uppsöka henne, af fruktan, att man skulle tro honom begära lön för sitt arbete.

Denna själens ständiga hängifvelse till ett visst föremål, åstadkommer naturligtvis en stor längtan efter detta föremål, och detta nya tillstånd inom människan af oro, smärta, hopp och längtan kallas *kärlek*. Alfred Winckler älskade Elin Reuss med hela sin själ, och det gjorde han i det ögonblick, han såg henne förtviflad sträcka

emot honom sina händer, bedjande om hjälp; i det ögonblick, hon låg afsvimmad i hans famn, under det han brottades på stegen med den lurande döden; i det ögonblick, han uppvaknade i sin moders hem och erhöll visshet om, att flickan var räddad. Hvem kan derföre spåra kärlekens väg? ingen.

— På samma sätt hade det gått tillväga med den stackars flickan, som af girigheten och hjertlösheten var dömd att omkomma i lågorna. Elin Reuss, tillfrågad, skulle helt visst tillstå, att hennes hjerta började klappa häftigare, då hon såg en räddare nalkas dödens tröskel, då hon befriades från att lefvande förtäras af lågan och med den kärleksfullaste oegennyttan rycktes undan en säker död, och detta allt af en främling, af en obekant medmänniska, men af en tapper och modig man, som vågade sitt lif, emedan Guds röst manade honom dertill. — Ej underligt då, om Elin längtade efter att få återse sin befriare, om en varmare känsla redan upptändts i den unga qvinnans hjerta och ville meddela sig i varma ord och ljufva blickar. — Kärleken är och förblir i sanning det skönaste, vi ega på jorden!

Fjerde kapitlet.

I.

— Ändtligen får jag sluta denna flicka till mitt bröst — utropar Alfred med strålande ögon och glödande anlete — hvad jag längtat efter dig, hvares namn jag ej känner, men hvares bild är lefvande i mitt hjerta. Förlåt min häftighet, om den skrämde dig, och darra ej mera, du goda flicka, ty du gjorde det så en gång som ingen anar, den natten då jag kämpade om ditt lif. Hög ditt öga upp till mig, Alfred Winckler, en ärlig sjöman med trofast hjerta.

Elin lydde den väna rösten och slog upp sina sköna ögon, nu höljda i tårar, ty sinnesrörelsen var häftig och ovan för adertonårigt hjerta. Sakta lösgjorde hon sig från omfamningen, knäppte ihop sina små händer och yttrade med en rörelse, som genljöd i både modrens och sonens inre:

— Gud, jag tackar dig för så väl den förfärliga natten som denna glada stund! Alfred Winckler — fortfor hon sträckande emot honom sin högra hand, den han fattade — Elin Reuss, en fader och moderlös flicka, har i dag funnit en huld broder och en öm moder — tillade hon, gifvande den andra handen åt fru Winckler, som slöt henne till sitt hjerta.

Många år skulle ej innerligare förenat dessa tre, än hvad denna korta stund åstadkommit. Den häftiga sinnesrörelsen lägger sig småningom, tårarna förändras i glada blickar, och förrådiska skyar jaga hvarandra på jungfruliga kinder. Den unga sjömannen är liksom fattad af en yra. Han dansar kring golfvet med sin gamla moder, som stretar emot, utan att dock mera blifva ond, ty det är ju hennes son, som glädes och lefver upp på nytt i kärlekens verld, den hon sjelf en gång genomvandrat för många år sedan. Han fattar Elin's begge händer, skådar in i hennes ljufva ögon med sin egen trogna blick, småler åt den hulda flickans förvirring och tilltalar henne med dessa orden:

— Är du ond på mig, som kallar dig *du*, min goda Elin? Jag har ända sedan den svåra natten haft dig i mitt minne, så att när jag nu fick se dig, var det alldeles som jag i många år hade känt dig och nu efter en längre skilj-messa fått dig åter. Jag hade bordt förhålla mig stilla, såsom människor bruka, och ej skräm-ma min lilla dufva med häftighet, men du skall ju förlåta mig, icke sannt, du skall ju tillåta mig få smeka mitt eget öra med detta ordet *du*, så ljuft och oskuldsfullt, ty jag menar så väl; mitt hjerta kan ej förstålla sig, utan det yppar hvad det känner och vill så gerna blifva rätt förstådt. Du har nyss sagt, att du i dag funnit en broder; ja, min hulda Elin, en broder, hvars hjerta skall klappa för ditt väl, så länge blodet rinner i mina ådror.

— O, hvad du är god, Alfred — svarade

nu den hulda flickan med ett ljufligt småleende på sina läppar och en lindrig rosensky på sina kinder — skulle jag förtörnas på dig, som jag har att tacka för lifvet? Kalla mig gerna du, ty din ädla handling har i mina ögon ett värde, högre än att den kan gäldas på denna jorden. Äfven jag tänkte många gånger på dig under de långa timmarne på lazarettet, och likasom du längtat att återse mig, så är denna stund den dyrbaraste i mitt lif, då jag får visa, att jag är tacksam i mitt hjerta.

— Ingen kommer ihåg den gamla — inföll härvid fru Winckler småleende — här står jag som en stum åskådarinna, men jag har sett nog och tackar Gud, att han gifvit min Alfred, hvad han så länge önskat, denna flickas goda och ädla hjerta.

— O, moder, hvilka ord du talar! — ropade Alfred hänryckt — säg mig, Elin, äro de sanna. Får jag bedja om ditt hjerta, som jag älskar? — Han bad så varmt, det låg så mycken sanning i hela hans väsende, så mycken ärlighet i hela hans öppna och sköna blick, att Elin rodande räckte honom handen och lät honom besegla sin lycka med en kyss på sina friska läppar. Vid denna kärlekens slutliga seger begaf sig den lyckliga modren ut att ordna kaffebrickan, ty äfven hon visste, att två lyckliga menniskor villja vara allena, då de första gången bekänna för hvarandra sin ömsesidiga böjelse.

* * *

*

Ingenting utvecklar så hastigt kärleken emellan tvenne varelser som gemensam öfverstånd, fara eller motstånd, vare sig af en eller annan orsak. Det har alltid varit kvinnans sed i *Norden*, att beundra mannens idrotter vare sig i den ena eller den andra branschen af ädelt sträfvande, värdigt samtid och efterverld. Bland dylika idrotter intog alltid det personliga modet och den blygsamma oegennyttan första rummet. Att skyn-da till räddning, är ädelt och storsinnadt, att våga lifvet för en okänd broder eller syster, är ännu mera. Det är bevis på upphöjdt mod och den djupaste människokärlek. Alfred Winckler hade nog satt sin fot på den farliga stegen, äfven om hans *fiende* skulle räddats. Pligten mot samhället, rådslår aldrig, utan handlar, under påtryck af *heder, ära* och *gudsfruktan*. När härvid en räddad, själf full, flicka, kan läsa i en ung mans hjerta, såsom i en öppen bok, att der blomstra dygder med de ädla namnen: *mod, ömhet, själf-uppoffring*: hvem undrar då, om kärleken hastigt födes i detta kvinnohjerta, synnerligast underbränslat till denna känsla, är *tacksamhet* och *beundran*. Vikingen i fornda dagar, tog ju med våld sin brud, ofta nog lemnande efter sig en blodig väg, men ändock lyckades han, för sin tapperhets skull, att vinna den skönas tycke. På samma sätt anser sig den *modige* och *karlavurne* i våra dagar värd att belönas af sin räddarinnas hand, ty det *tappra* är ju det *sköna* värdt?

II.

Några dagar hade gått till ända. Elin var lycklig, ty hon älskade med ungdomens friska känslor och var älskad tillbaka. Hon hade omtalat för Alfred, att hon längtade bort från farbrodrens sida, men att han var ytterst besynnerlig och snål, hvarföre det visst ej skulle blifva någon lätt sak att eröfra hans *ja*, såsom gifto- man, ty då en förmyndare gifver sitt ja, följa hastigt i spåren: lysning, giftermål och redovisning för arvet. Den unga kaptenen skulle om en månad gå till sjös och ville hafva sin brud med sig, trots modrens alla invändningar, att han ej skulle föra en barnkammare med sig på skutan och blifva ett åtlöje för folket m. m.

— Ja — tillade gumman — jag tycker att Elin sjelf, alldeles ensam qvinna, borde skämmas att följa med ibland en hop karlar.

Men Elin skämdes ej det minsta, utan svarade småskrattande:

— Lilla mamma, en hustru skall ju vara när sin man?

En het dag förestod, då Alfred skulle begära Elin's hand hos gubben Reuss, men när man är ung, finnas inga hinder, utan allt går med förlig vind, ty man *vill*, och den som vill han *kan* äfven.

Rådman Olof Reuss hade ej uppfiskat någon passande giftermålskandidat, ithy att somliga vore

för fattiga och förfallna, andra åter för välbehållna och pockande. Gubben hade knappast sett Elin på de sista dagarna, ty hon hade varit mycket utomhus och sällan närvarande vid måltiderna. Det var liksom en lättnad, när hon var borta, emedan vid hennes åsyn rörde sig något i skrymtarens hjerta, som var obehagligt och oroande både dag och natt. Den fördömda eldsvådan ville ej gå ur gubbens hjerna, utan nattetid såg han den unga flickan stå vid fönstret, sträckande ut sina armar i förtviflan, och bakom henne syntes lågan, tagande gestalt af furier, som med grinande ansigten och tjutande läten förskräckte drömmaren och kom kallsvetten att sippra på hans färade panna. Dessutom hade en ny plågoande slagit sig ned i Olof Reuss inre. Det var räddhågan för sina oförsigtiga yttranden i portgången den olyckliga natten, hvilka blifvit observerade redan af *en* människa, men hvad hindrade att flera lyssnat och att anklagelse framkom i dagen? Genom en sådan skulle helgonglorian snart förblekna och Cainsmärket intaga dess plats. Det var visserligen en simpel sjöman, som hört orden, men äfven sådana kunna tala, och tänk, om Elin skulle få veta detta, hvad skulle då den tilltagsna flickan göra? Jo, kanske begära en ny förmyndare. Hon hade redan misstanken född inom sig och den kunde lätt öfvergå till visshet. Olof Reuss var missbelåten med sig själf. Den pietistiska andan inom honom ville ej räcka till att döfva samvetet, ty *sanningen* stod lefvande framför honom. Hvert han ställde sina steg, tyckte han, att röster förföljde honom och

ropade: »mördare, kom, straffet väntar!» — och till råga på all olycka hade assurancesbolaget nekat betala, emedan personer, som varit uppe i huset, intygat, att stora förråder af tjära, färger och andra, eldfarliga, ämnen funnits i den vind, rådmannen ensam nyttjade, hvilket allt kunde uttydas till det värsta, så att en process utan tvifvel förestode, ty i alla händelser vore husegaren komprometterad. Skulle saken för domstol, så kunde mycket annat komma i dagen, som borde vara doldt för menskliga blickar. Rådman Reuss hade hittills såväl maskerat sig inför världen, att fruktan för en upptäckt uppfyllde hans själ med verkliga marter. Kanske äfven att samvetet började vakna efter sin långa syndasömn, ty hvem känner stunden, när *Herren* kallar oss till besinning af vårt inre lif? Allt nog: den af världen för from och lycklig ansedde mannen, var alldeles motsatsen. Vi se honom vanka orolig på salsgolfvet, då Elin inkommer med några tallbrickar och tilltalar farbrodern sålunda:

— Hvad farbror ser dyster ut, alldeles som ett åskmoln. Om inte farbror vore en sådan »andligt sinnad» man, skulle man kunna tro att farbror hade stora samvetsqual.

— Tror du ej, Elin, att man kan vara bekymrad äfven för andra, utan alltid tänka på sig sjelf. Vi äro alla bröder och systrar!

— Hvilken menniska ligger farbror så nära om hjertat, att hon kan så oroas?

— Du sjelf, Elin.

— Jag? Ah, bevars; det har ingen fara. Jag reder mig igen, må farbror tro.

— Men tänk, om jag fölle ifrån, hvem skulle då taga hand om dig?

— Jo, *han*, som räddade mig ur elden — svarade Elin och kastade en forskande blick på gubben.

— Visserligen, mitt barn, är Gud en fader för alla, men äfven på *jorden* behöfver du ett stöd, som kan skydda dig — yttrade gubben med sin vanliga milda ton.

— Farbror missförstår mina ord. Jag talte nu ej om den gode Guden, utan jag menade min *jordiske* räddare, kapten Alfred Winckler, som jag nu känner, och hvilken jag tackat för hans ädla handling.

— Har *du*, en ung flicka, besökt en sjöman, utan att rådfråga din farbror?

— Ja, det har jag, ty när farbror lofvade att söka upp honom och tacka, men aldrig gjorde det, så sade mitt hjerta åt mig: »Elin, gå sjelf till den unga mannens moder»: — och jag gick.

— Tiderna äro rysliga, då ungdomen så kan glömma sig — sade rådmannen i förebrående ton.

— Tycker farbror det, men jag har alldeles motsatt tanke. Aldrig var jag klokare, än då jag följde mitt hjertas kallelse. Jag fick lära känna en *verkligt* gudfruktig qvinna och god moder samt en ädel son.

— Du är hastig i dina omdömen efter blott några dagars bekantskap.

— Ja, deri har farbror rätt, men jag är ännu raskare i mina *handlingar*.

— Dina ord äro en gåta.

— Den skall jag snart tyda. Den ädla handling, som herr Winckler gjorde, då han vågade sitt lif för mig, har i mitt inre uppväckt högaktning och kärlek för denne man. Han har anhållit om min hand och jag har lofvat honom den.

Rådman Olof Reuss stannade midt på golvet; en rodnad af mindre ädelt slag framletade sig på hans anlete; en blixst af vrede smög sig in i hans ögon och med darrande stämma yttrade han:

— Elin Reuss! Du glömmet att *jag* är din *förmyndare* och gifver bort din hand.

— Hu, hvad farbror nu ser otäck ut, alldeles som ett porträtt af de »nedersta» figurerna på den stora taflan i Storkyrkan, föreställande yttersta domen — sade Elin i en allvarlig ton.

— Du är oförskämd, tror jag — utropade rådmannen, som förlorade sin vanliga lugna ton och började föra en högre.

— Visst icke, jag bara talar efter min öfvertygelse.

— Så mycket du vet, Elin, så skall ingen ega dig, förrän jag gifver dertill mitt bifall såsom förmyndare och giftoman.

— Apropos förmynderskap, kära farbror, så skulle jag bra gerna vilja veta, huru stor förnögenhet jag eger.

— Den är ganska liten, kära barn, och rätten räcker knappast till din garderob och andra förnödenheter — skyndade sig förmyndaren att omtala i en beklagande tonart.

— Då kan väl farbror ej hafva så stor glädje

att se mig ogift, utan bättre är att jag får en man, som kan föda mig.

— Ack! Elin, har du glömt, att dina föräldrar öfverlemnade dig i min vård, och jag betydjar, att så länge jag har en brödbit, skall jag dela den med dig, men att släppa dig i en främmande mans händer vid så unga år, det förbjuder mig mitt samvete — yttrade den gamle skrymtaren med en röst, som var darrande och gråtfull.

— Jag är mycket tacksam för farbrors godhet, men jag finner ej skäl att vara längre inestängd; dessutom har jag lofvat min Alfred att vi skola före hans afresa vara gifta och således måste lysning och bröllop gå snart för sig, ty inom en månad seglar hans brigg Lucretia.

— Du talar som ur en roman, flicka, om lysning, om giftermål med en man, som jag ännu ej ens sett, oaktadt jag är din olyckliga förmyndare.

— Farbror skall snart slippa den olyckan, då jag blifvit gift. Apropos den rysliga natten, då farbror öfvergaf mig, det går ett rykte här i trakten, att en menniska, sedan jag blifvit uppskickad efter de olyckliga medaljerna, hvilka farbror dock sjelf hade tagit med sig, ty jag har sett dem häromdagen, en stund stått i vår port och yttrat dessa förskräckliga orden: »kroken nappade. Hon går sitt öde till mötes. Lågan skall gripa henne och jag blifva arfvingen. Gud vare lof, att mitt hus tog eld. Det är högt assureradt. Den uslingen Norling väsnas med slangen som en galning. Om han visste, att jag

hade diverse tjärpytsar och målar koppar i ett kontor i andra våningen, så skulle han akta sig att stå längre der i kölden, ty så snart lågan, med Guds hjälp, eller kanske bättre, satans hjälp, kommer dit, så kunna ej hundra slangar rädda huset. Stackars Anna, hon måste dö i elden. Nå ja, då slipper hon friare, som plundra henne, och så from som hon var, kommer hon nog i himmelen.» — Allt eftersom Elin med klar och allvarlig stämma citerade dessa rysliga ord, började gubben att darra i hela kroppen; hans ansigte blef blekt, och han skulle fallit till golvet, om ej brorsdottren skyndat till hjälp och fattat honom i armen.

— Tack Elin, jag har yrsel ibland. Led mig in i mitt skrifrum i soffan, ty jag måste hvila.

Inkommen dit och sittande i densamma, vände sig gubben till Elin under synbar ångest med denna fråga:

— Hvem beskyller man för dessa rysliga dåd att vilja innebränna en oskyldig och för slem vinnings skull blifva mordbrännare?

— Man beskyller en allmänt aktad och gudfruktig man vid namn — hon sade dessa orden långsamt och skulle just tillägga namnet, då en hand mildt lade sig på hennes mun. Elin föröfskräckt upp ur soffan och fann sig midt emot sin fästman. Han hade ofrivilligt blifvit åhörare till en del af samtalet, i det han inkommit genom salsdörren, utan att någon hört det, men då han fann, att saken rörde honom sjelf och han ansåg otjenligt för sitt frieri, att Elin berättade

mera, steg han in i rådmannens skriftrum och hindrade henne att fortsätta. — Kapten Winckler var svartklädd. Han ämnade nu officiellt fria till mamsell Reuss och uppvaktade derföre hennes farbror, rådmän Reuss, såsom varande hennes förmyndare och giftoman.

Elins ansigte strålade af glädje och hon tryckte med värma Alfreds hand, under det att en uppmuntrande blick flög ur hennes ögon älskaren till mötes. Alfred smålog och syntes bestämd att våga det yttersta. — Rådmannen hade vid en främlings inträdande haft förmågan att lägga en mask på sitt upprörda anlete, ehuru samvetsvågorna svallade hårdt i hans upprörda hjerta. Han hade på några minuter blifvit tio år äldre, och kunde med möda resa sig upp för att helsa på kaptenen, då Elin verkställde presentationen, utan han föll tillbaka i soffan och vinkade åt främlingen att taga plats. Elin lemnade rummet.

* * *

Huru olika till alla delar voro icke dessa bägge männer. Den ene redan stående på ålderdomens tröskel, utan någon sann religiös öfvertygelse, en lekboll för sina egna dåliga lidelser — den andre i våren af sin ungdom, med hjertat fullt af heder, tro och sanning. Här mötas två kämpar till envig. De hafva omgjordat sig med olika slags anfallsvapen. Den gamle stöder sig på rikedom, verldsligt anseende, lagens makt och egen slughet; den unge litat på sin nyfödda, besvarade kärlek, på redbarheten i sitt företag och på vissheten att kunna af eget arbete föda

sin hustru. Dessa argumenter bruka merändels godkännas af vanliga förmyndare, men Olof Reuss har en *afgud*, som beherskar hans hjerta, och denna afgud — *girigheten* — måste friaren först besegra, innan vägen blir öppen till Elins erhållande. Ett girigt hjerta kan och vill ej eröfras af ädla bevekelsegrunder, utan det måste bestormas med skrämskott, eller öfverraskas med list, utsättas för fruktan och rädsla eller också rakt af krossas med sannsaga om egen ondska. Lyckligtvis hade Alfred Winckler medel i sin hand att på dylikt sätt besegra sin motståndare. Han beslöt dock att först anfalla med öppet vizir, på ärligt sjömannamanér, men misslyckades detta, måste den gamla skrymtaren krossas med berättelsen af sina egna dåliga handlingar, i form af sanna och förfärliga anklagelser.

Elin var orolig öfver stridens utgång, ty hon visste, att den skulle blifva het å ömse sidor, men värst för farbrodern, som ej hade annat än dåliga bundsförvandter vid sin sida.

Femte kapitlet.

I.

— Mitt ärende är att hos  r, herr rådman, anhålla om mamsell Elin Reuss' hand — började den k cke sjökaptenen helt tvärt utan alla pre-ludier — jag har den äran vara förvissad om, att mamsell Reuss ej ogillar min begäran. Min ställning i lifvet är oberoende, ty jag har kap-tensbefattning   en brigg, jemte viss procent af frakten.

— Jag gratulerar till så mycken lycka på en gång — sade gubben Reuss — när jag var vid edra år, hade jag bara en skinnpels och ett par knäbyxor i l n för hela året. Hur gammal  r kapten?

— Jag fyller tjugufyra  r om ett par m -nader.

— Hvart skall nu resan gälla och huru lång  r turen?

— På olika hamnar, der bästa frakter kunna erhållas, och i tre  r ämnar jag vara borta.

— Huru länge har kapten k nnt min brors-dotter?

— Blott några dagar, men den ovanliga händelsen vid branden ingaf mig för henne ett tycke, som skall räcka för hela lifvet.

— Sjömän blossa snart upp och glömma snart.

— Måhända detta slår in på *många*, men ej på *alla*.

— Ursäkta mitt omdöme, som dock är sannt, ty erfarenheten talar. Vid tjugofyra års ålder leker hela världen för sinnena, men äktenskapet är en helig sak, som noga bör beräknas, innan det ingås. Dessutom är Elin ännu nästan ett barn, hvarföre hon helt visst bör dröja några år, innan hon efter blott *några dagars* bekantskap gör sitt val.

— Således vägrar ni, herr rådman, ert samtycke till detta giftermål — frågade Alfred med någon oro i sin röst.

— Ja, min herre, mitt samvete befaller mig det. Elin Reuss är min enda släktinge på jorden och mig anförtrodd af sina föräldrar. Jag kan ej gifta bort henne med en person, som jag ej känner.

— Då återstår mig ingenting annat än att taga afsked — yttrade Alfred, något upprörd af gubbens envishet — det smärtar mig att blifva så uppskattad, då mina afsigter äro rena och välmenande.

— Tro ej, herr kapten, att jag vill nedsätta er karaktär, tvärtom, men vi skola låta tiden verka och se, om detta tycke *framdeles* blifver bestående.

— En sjöman är i dag här, i morgon der. Oceanen är en osäker väg, herr rådman, derföre uppskjuter jag ej till framtiden med det, jag anser dyrbarast, utan söker vinna mitt mål på *andra* vägar, då *denna* ej lyckats — sade sjömannen med en beslutsam ton, som väckte rådmannens uppmärksamhet och tvang honom till följande fråga:

— Ämnar ni trotsa mig, herr kapten, så förklarar jag, att ni får en envis motståndare.

— Så mycket bättre. Ju svårare striden varit, ju ljufvare belöningen, som följer med segern — bedyrade den oförskräckte mannen af hafvet, som nu började att retas af motståndet.

— Men segren följer ej alltid på striden, det kan äfven blifva ett förfärligt *nederlag*, — profeterade den enwise gubben.

— Nåväl! herr rådman — ljöd det från den unge friarens läppar — vi skola då mäta oss med hvarandra. Märk noga, att jag, Alfred Winckler, son af en allmänt aktad fader och moder, sjelf utrustad med förtroende i denna världen, hvilket bevisas af min så tidigt vunna befordran, har begärt er pupills hand, sedan jag förut erhållit hennes hjerta, men blifvit afvisad. Jag har dock en slags rättighet framför andra att vinna denna flicka, ty jag har med fara för mitt eget lif räddat hennes, och en domstol skall finna det helt naturligt, att *den* får flickan, som *så* vårdat sig om henne, fastän jag då ej kände henne ens till namnet. Ingen skall våga påstå att mitt frieri hvilar på beräkningens låga grunder, synnerligast det nog är bekant, att Alfred Winckler aldrig dyrkat denna världens mammon, utan ansett heder och ära såsom det högsta.

— Jag har glömt att tacka er för Elins räddning — inföll rådmannen — men jag trodde ej, att ni ville hafva tack därför.

— Derpå kan ni vara säker, att jag aldrig gjort eller kommer att göra en god handling för att få pris af menniskor för densamma, och det

var således ej af den orsaken, jag nämnde mig såsom den der stode er pupill närmare än andra; men då ni icke vill låta mig strida med ärlig klinga på ljusan dag, så måste jag taga till dolken, såsom banditen om natten, ehuru, Gud skall veta, att ni tvingar mig dertill. Förebrå ej mig hvad som nu kommer för edra öron, ifall vi nödgas gå ner i smutsen med våra själar. Ni säger er vara denna flickas förmyndare, herr rådmän, ni, ni är det med hennes föräldrars vilja, och med lagens samtycke, men om samhället upplyses om, att denna förmyndare *svikit sitt förtroende*, varit en *bedragare*, som velat myndlingens *förderf* i stället för *nytta*, hvad tror ni då, att ert välde såsom förmyndare och giftoman tager vägen? — Alfred talade med en värme, som dock kylde genom den gamles merg och ben. Han fruktade för den unge mannens ord, fastän han ej visste, hvori denna fruktan bestod. Han anade ett bakhåll, fastän han ej kunde upptäcka, hvarifrån anfallet skulle komma. En obestämd punkt hotade, men hvar finna den? Huru kunde kaptenen så djerft anfalla och hota den, han borde söka vinna med motsatta medel, om ej han hade visshet om någon *svag* sida i förmyndarens karakter, som borde angripas. Rådman Reuss kände sig matt i striden men beslöt att gifva hugg tillbaka. Han svarade därför med en stämman, som liknade vredens och förolämpningens:

— Min herre, ni glömmet er, vare sig af häftighet eller fåfänga. Det är ej nog med att kasta ut beskyllningar, man måste *bevisa* hvad man säger. Olof Reuss åtnjuter förtroende af

sjelfva förmyndarekammarn, ty mina pupillers papper har jag alltid klara, och jag tillåter ej en främling ifrån gatan att kasta smuts på mitt namn i mitt eget hus.

— Tror ni, att en ärlig, svensk, sjöman skulle njuta af dylikt afgrundsnoje, det att nedsätta en medmänniska? Hafvets söner kunna vara lätt-sinniga, men de äro sällan dåliga. Åh nej! herr rådman, jag saknar ej bevis för mina ord, men jag vill ej gerna blotta dem, ty de böra hellre döljas i mörkret, hvars barn de äro. Bättre vore, om jag kunde vinna ert bifall till Elins hand utan detta medel, som sårar en hederlig karl.

— Tala ut min herre, jag är beredd att höra och skall väga hvarje ert ord, ty kanhända ni aldrig mera kommer att tala med mig.

— Som ni vill herr rådman. Striden skall då blifva på *lif och död* — frågade Alfred, vändande sin blick till den gamle mannen, som satt nedlutad med hufvudet, men svarade med en egen skarp tonart:

— På *lif och död*, min herre!

Alfred drog djupt efter andan. Han ville knappast vidröra det rysliga ämnet, ty han var en god människa, med ungdomliga, friska känslor, fria från låga beräkningar, och dessutom gällde det nu heder och ära, samvete och gudsfuktan, hvilka alla sköna egenskaper skulle i ett ögonblick ryckas ur ett människohjerta, der åtminstone verlden trott dem finnas. Ett ögonblick darrade han, som mången gång sett döden i ögonen på hafvet utan den minsta fruktan,

men det andra ögonblicket var han återigen sig sjelf och började sålunda:

— Samma natt elden rasade på Östra Kyrkogatan och innan Elin ropade på hjälp, tilldrog sig en händelse just i porten af detta hus, hvori jag ofrivilligt kom att hafva del såsom åhörare. Er brorsdotter berättade vid min ankomst hit den vedervärdiga tilldragelsen, huru en man bad Gud, att hans hus måtte brinna, på det att guldhögen i hans kassakista skulle blifva större; huru samme man ville offra åt lågorna sin enda släktning och vredgades på den trogne arbetaren, som ville släcka lågan öfver hans hus. Allt detta är ingen *fabel*, utan en *sanning*, ett *levande drama*, deri de medspelande ännu finnas i lifvet. Jag stod vid porten af detta hus och surrade en lina kring en nedfallen bjelke, då jag hörde alla dessa ord, dem er brorsdotter nyss förtäljde er, uttalas af en *gammal, gråhårig* man, som är *förmyndare* och *giftoman* åt samma flicka, han velat uppföra, och jag kan på bibeln intyga inför Sverges alla domstolar, att denna man är just . . .

— Alfred skulle utsäga namnet och närmade sig den olyckliga gubben, som rest sig upp och med förvirradt utseende beraktade den anklagande sjömannen, då en liten hand lade sig äfven på hans mun och hindrade honom att fullborda meningen. Det var Elin, som nu i sin tur kom såsom en fridens engel och strödde balsam i den förkrossade gamle mannens hjerta, sägande:

— Min älskade farbror, sansa er, ni får ju dödens hvita färg och ni darrar som ett asplöf i hela er kropp. Se på er lilla Elin, som älskar

er, ty ni är ju broder till min salig fader, och ni har dock fostrat mig redligt och förskaffat mig goda kunskaper, så att jag är tacksam för all er godhet, blott ni ej stirrar så vildt omkring er, utan klappar eder Elin. Vi skola ej mera tala om den rysliga natten, utan tacka Gud, att vi lefva alla och få skåda den sköna solen, som värmer jorden, likasom Guds barmhertighet renar den ångerfulle från alla hans synder. I denna stund hvila min faders och min moders blickar på oss begge, och jag tackar dig ännu en gång, min vördade farbror, för din kärlek emot mig, din hulda fosterdotter. O, min Gud! Jag är hörd. Blicken klarnar i hans anlete; tårar rinna ur hans ögon; han sträcker ut sina händer emot mig och dig, Alfred.

* * *

Så var det äfven. Den skarpa sanningen ur Alfreds mun hade skurit sig en blodig väg genom Olof Reuss' förhärdade hjerta. Han kunde nu ej mera skydda sig af skrymteriets fikonalöf, utan det vederstyggliga i hans fordna, svekfulla, uppförande stod framför honom såsom en förfärlig anklagelse, med dom och rättvisa utan misskund. Hans farligaste fiender, *skrymteriet* och *girigheten*, lågo slagna till jorden och med det samma sprang dörren upp till hans förstockade hjerta, i hvilket Elins kärleksfulla ord inströmmade såsom ett ljuft förlåtelsens evangelium. Han ångrade nu hvad han gjort och längtade efter försoning. Denna hjertats förändring visade sig synbar på anletet, der mildheten bytte plats med

hårdheten och upprigtigheten med bakslugheten. Hälsosamma tårar runno ur hans ögon och lätade det beklämda hjertat. Blicken, förut ostadig, blef allt klarare och klarare. Nästan för sig sjelf sade han med svag stämma och hopknäppta händer:

»Du straffar, O Herre, men du helar ock! Mina ögon voro förblindade af sjelfviskhet och mitt hjerta förstördt af begärelse efter orättfärdig mammon, men du nyttjade sanningens ord ur dessa barns mun, såsom verktyg till dödandet af lögnens anda inom mig. Nu är jag din, o Gud för tid och evighet!

Sedan han yttrat dessa ord, reste han sig ur soffan, kastade en öm blick på Elin och Alfred, fattade deras händer och sade med mild stämma:

»Herr kaptan Winckler, ni är en man af heder, åt hvilken jag gerna anförtror min brorsdotter, och du, min älskling, Elin, min broders enda barn, blif lycklig, du fridens engel på jorden!»

II.

På briggen Lucretia är stor uppståndelse, ty dess befälhafvare Alfred Winckler firar i dag bröllop ombord å densamma, sedan vigsel skett i Catarina kyrka. Sex kanoner på sina lavetter äro färdiga att gifva ljud ifrån sig. Styrman Gode och besättningen äro högtidsklädda. Lucretia liknar sjelf en brud i sin nya tackling och sina brokiga flaggor. Efter middagens intagande ämnar kaptanen låta Lucretia lätta ankar och göra en tur

till Waxholm, der gästerna landstiga, hvarefter briggen anträder sin långtur å tre år. En liten ångslup är förhyrd att sätta brölloppsskaran ombord. Fallrepstrappan är smyckad med blommor. Namnen *A* och *E* i rika utskärningar sväfva öfver middagsbordet, som är dukadt å akterdäck. En afdelning musikanter stå färdiga med sina blåsinstrumenter att höja glädjen och lifva sinnena. Man ser på middagsbordet en stor bröllopskran, föreställande ett hus, som är skadadt af eld. En stege är upprest mot dess vägg och på denna stege upptäckas två menniskor, som söka rädda sig undan elden. En bekväm stol går med hiss ned till ångbåten att upphemta fruntimren.

Ändtligen kl. ett tiden piper den lilla ångaren och nalkas briggen, hissande flagga, såsom öfverenskommen signal. Kanonerna gifva honnörsalut åt briggens befälhafvare och hans brud. Musikanterna spela upp en liflig marsch. Besättningen å Lucretia hurrar med starka lungor, då Alfred Winckler med snabba steg ilar uppför fallrepstrappan, för att mottaga sin sköna brud, hvilkenhissas upp i stolen. Han förer henne vid handen fram till den uppställda besättningen, sägande:

»Herr styrman Gode och mina raska gossar! här sen ni nu min hustru, briggen Lucretias blifvande goda genius».

»Lefve kapten Winckler och hans fru» — utropar styrman Gode med hög stämma, hvarefter ett fyrafalldigt hurrarop utbringas af den hurtiga besättningen. Elin trycker handen på hvar enda matros och utdelar sina ljufvaste blickar,

ja, tillochmed kocken i sin hvita mössa, som gömt sig bakom ledet, måste fram och visa sig för sin nya matmoder.

— Emellertid har den respektiva bröllopskaran småningom kommit ombord och nu börjar den glada middagen. Bland gästerna bemärkas en gammal man med hvitt hår och bleka anletsdrag. På hans bröst hvila tre medaljer af guld. Denne man, brudens förmyndare, är rådmän Olof Reuss. Bredvid honom upptäckes en medelålders matrona med ännu fagert anlete och uppriktigt hållning. Det är brudgummens moder, den ärbara enkefru Winckler. Föröfrigt synas många framstående personer från den tiden och slutligen en liten skara af unga flickor och män, de sednare af samma yrke som Winckler sjelf. Marschalkarna få brådtom med buteljernas öppnande. Champagnekorkarna hoppa gladt ur sina fångslen. Hjertliga tal kredensa skålar och rådmän Reuss utmärker sig för sina väl valda ord, då han beskriver den olyckliga natten vid eldsvådan, med handen pekande på kraschanen, som framställer sinnebilder deraf. Om hans samvete lider smärta, vid upprifvandet af det ännu blödande såret, vet ingen, ty han talar med lugn och slutar med att välsigna det unga paret. Alfred Winckler svarar kort och kraftfullt och derefter är middagen slut. Snart står akterdäcket klart och bröllopskaran tager sig några dansar, såsom den tiden var brukligt på bröllop och bålarna tömmas med raskhet af de förnöjda gäster.

III.

Klockan sex uppenbarar sig ett nytt skådespel på briggen. Kapten Winckler gifver ordres att vinda upp Lucretias ankare. Styrman Gode hvisslar i sin pipa och besättningen skyndar upp i tackel och tåg att lossa seglen. De väldiga dukar utbreda sina hvita massor. Kaptenen står med roparn på kommandotrappan. Lucretia får lif och lemnar hamnen. Ifrån kringliggande fartyg höras väldiga hurrarop, allt till ära och välgång för den unga kaptenen, som gör sin första resa på den nya briggen.

Hvilken stor och ovanlig lycka att vid tjugotre år vara kapten på en brigg och förenad med en älskad hustru! Elin stod bredvid sin man och tårar af glädje föllo ned på hennes kinder. Huru olika nu mot den tid, då hon låg på lazarettet och tänkte på den rysliga natten vid eldsvådan. Då var hon ensam, glömd af hela världen, förrådd af sin egen släkting, nu står vid hennes sida en man, som hon älskar och tillbeder. Hennes kinder äro purprade af hjertats sanna glädje. Hon fattar sin man i armen, höjer sin sköna blick upp till honom och säger med en stämma, ljuf och vibrerande: »min Alfred, jag är så utsägligt lycklig på ditt vackra fartyg. Mitt hjerta är öfverfullt af sällhet». Alfred hoppar ned af kommandopallen, sluter sin maka till sitt bröst utropande: »Elin, i lif och död är du min och först grafven skall skilja oss åt.»

* * *

Den gamla mannen med guldmedaljerna såg denna kärlekens sköna scéne mellan hustru och man och han sade till sig sjelf: »tänk om jag lyckats i mitt illdåd att se dessa goda varelser förgås af lågan. Gud vare tack, att himlen segrade!»

Äfven fru Winckler hade bemärkt, huru kär Elin var för hennes son, och den ärbara frun smålog af moders stolthet och glädje, tänkande inom sig: »min son liknar sin redbare fader i *allt* och Elin skall blifva hans trogna ledstjerna!

 IV.

Stunden är inne, då bröllopgästerna skola lemna briggen och stiga ombord på den lilla ångslupen, som följt med Lucretia. Hvilka hjertliga afskedsönskningar, omfamningar och handtryckningar! Småleenden och tårar äro alltid afskedets sinnebilder! Man vill hafva så många blickar man kan få af de nygifta, som skola resa öfver Atlanten. De äro nu i helsans vår och kanske snart blekta af dödens färg! Ännu ett skott, det sista från Lucretia!

Briggen får luft i sina segel och längtar ut till strid med orolig bölja!

Den första strimman af nattlig skymning inträder och man urskiljer icke mera hvarandra.

* * *

Det sanna *modet* erhöll denna gången sin välförtjenta *belöning!*

Slut.

1001849987

Af de i prenumerationscykeln 1881 utlofvade sex novellerna hafva utkommit:

**Döddoktorn på Ladugårdslandet;
Bankirens dotter; Mod och Belöning.**

Härefter följa: **Arbete och Spar-
samhet; Prelaten och Adjunkten** samt
Bonden och Adelsmannen.

Lars Johan.

Novellförfattare sedan 1859.